

Medlemmerne af Folketingets
Europaudvalg og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
N.1

3. juni 1999

Til underretning for Folketingets Europaudvalg fremsendes vedlagt Miljø- og Energiministeriets notat over de punkter, der forventes optaget på rådsmødet (miljøministre) den 24.-25. juni 1999.

Notatet er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg.

P. R. Nielsen

**Rådsmøde (miljø) den 24. - 25. juni 1999,
foreløbig oversigt (1. udgave)**

1. Forslag til Rådets og Europa Parlamentets direktiv om udrangerede køretøjer.
(s.1) KOM (97) 358 og KOM (99) 176
- fælles holdning
2. Forslag til Rådets og Europa Parlamentets direktiv om forbrænding af affald og farligt affald.
FO (s.7) KOM (97) 604 og KOM (98) 558
- fælles holdning
3. Forslag til Rådets og Europa Parlamentets direktiv om ændring af direktiv 90/220 om udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer.
(s.16) KOM (98) 85 og KOM (99) 139 *)
- fælles holdning
4. Forslag til Rådets og Europa Parlamentets forordning om organisationers frivillige deltagelse i en fællesskabsordning for miljøledelse og miljørevision (EMAS).
FO (s.27) KOM (98) 622
- fælles holdning
5. Fællesskabets klimastrategi.
(s.32) KOM (99) 230
- præsentation
6. Forslag til Rådets og Europa Parlamentets forordning om det finansielle instrument for miljøet (LIFE).
FO (s.34) KOM (98) 720
- fælles holdning

7. Forslag til Rådets og Europa Parlamentets forordning om en revideret EF-ordning for tildeling af et miljømærke.
FO (s.40) KOM (96) 603 og KOM (99) 21
- fælles holdning
8. Forslag til Rådets og Europa Parlamentets direktiv om vurdering af bestemte planers og programmets virkning på miljøet.
(s.44) KOM (99) 73
-orienterende drøftelse
9. Forslag til Rådets og Europa Parlamentets direktiv om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om støjemission fra maskiner til udendørs brug.
FO (s.52) KOM 98 (46) *)
- fælles holdning
10. Forslag til Rådets og Europa Parlamentets direktiv om foranstaltninger mod emission af forurenende luftarter og partikler fra forbrændingsmotorer til fremdrift af landbrugs- og skovbrugstraktorer og om en ændring af Rådets direktiv 74/150/EØF.
FO (s.56) KOM (98) 472 *)
- fælles holdning
11. Kommissionens rapport om anvendelsen af EF-lovgivningen i kemi-sektoren (direktiv 67/548/EØF, direktiv 88/379/EØF, forordning (EØF) 793/93 og direktiv 76/769/EØF).
(s.59) SEK (98) 1986
- rådskonklusioner
12. Fællesskabets strategi for det videre arbejde med at afslutte forhandlingerne om en biosikkerhedsprotokol.
(s.xx) - præsentation
(bidrag til aktuelt notat følger senere)
13. Det intersessionelle møde i biodiversitetskonventionen den 28. - 30. juni 1999.
(s.60) - rådskonklusioner

14. Meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa Parlamentet om det indre marked og miljøet.
(s.xx) - *præsentation*
(bidrag til aktuelt notat følger senere)
15. (Evt.) Forslag til Rådets beslutning om markedsføring af genmodificerede organismer i fællesskabet.
(s.xx) - *beslutning*
(bidrag til aktuelt notat følger senere)
16. Fællesskabets strategi til reduktion af CO₂-emissioner fra køretøjer, Kommissionens forhandlinger om en aftale med den ikke-europæiske automobil industri.
(s.64) - *rådskonklusioner*
17. Rådet og Europa Parlamentets beslutning om et flerårigt program for fremme af vedvarende energi (1998 – 2002), ALTENER-programmet.
(s. xx) - *fælles holdning, a-punkt*
(bidrag til aktuelt notat følger senere)
18. Rådet og Europa Parlamentets beslutning om et flerårigt program for fremme af energieffektivitet (1998 – 2002), SAVE-programmet.
(s. xx) - *fælles holdning, a-punkt*
(bidrag til aktuelt notat følger senere)
19. Diverse.

*) Forslag baseret på artikel 95 TEF (tidligere Traktens artikel 100A), hvorom der kan begæres afstemning.

SAMLENOTAT

**MILJØ- OG ENERGI-
MINISTERIET
MILJØSTYRELSEN**

Internationalt kontor
J.nr. M 1034-0720
HSL/6

Den 3. juni 1999

VEDRØRENDE RÅDSMØDE (MILJØ) DEN 24. - 25. juni 1999

Ad Punkt 1 - Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om udran- gerede køretøjer

KOM (97) 358 og (99) 176

1. Status

Kommissionen oversendte den 25. september 1997 ovennævnte forslag til Rådet.

Forslaget er baseret på artikel 175, stk. 1 TEF (tidligere traktatens artikel 130S, stk. 1) og skal derfor behandles efter proceduren om fælles beslutningstagen art. 251 TEF (tidligere samarbejdsproceduren i artikel 189C).

Grundnotat om forslaget er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 16. September 1998. Forslaget har været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 1. oktober 1998 forud for rådsmøde (miljø) den 6. oktober 1998 og den 5. marts forud for rådsmøde den 11. marts 1999 og til forhandlingsoplæg forud for rådsmøde (miljø) den 21. december 1998.

Europa-Parlamentet har den 11. februar 1999 afgivet sin første udtalelse af forslaget.

Forslaget har været sat på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 21. December 1998, hvor der blev opnået en politisk forståelse, og den 11. marts 1999 til vedtagelse af fælles holdning. Vedtagelse af fælles holdning blev udskudt til rådsmødet den 24.-25. juni 1999.

Punktet er sat på dagsordenen med henblik på vedtagelse af en fælles holdning.

2. Formål og indhold

Formålet med direktivforslaget er at opnå et fælles højt beskyttelsesniveau ved at forebygge frembringelse af affald fra udtjente køretøjer og at minimere miljøbelastningen ved håndteringen af affaldet. Målene skal nås ved en række foranstaltninger, herunder gennem indførelse af producentansvar til fremme af konstruktion og produktion af køretøjer, der giver mindre affald, og ved at fremme indsamling og miljømæssig forsvarlig behandling af udrangerede køretøjer med henblik på øget genbrug, genvinding og genanvendelse samt minimering af indholdet af miljøskadelige stoffer i bilfragmenteringsaffaldet.

Kommissionen begrundet også forslaget med nødvendigheden af at skabe fælles retningslinier for medlemsstaternes regler for miljømæssig forsvarlig affaldshåndtering af udrangerede køretøjer for at sikre det indre markeds funktion og undgå konkurrenceforvridning indenfor Fællesskabet. Et forhold, der aktualiseres af, at nogle medlemsstater p.t. gennemfører forskellige nationale ordninger i relation til udrangerede køretøjer.

Hertil kommer ønsket om at begrænse grænseoverskridende transporter af affald, der er en følge af uensartede miljøkrav til behandlingen af affaldet.

Forslaget indeholder bestemmelser om at køretøjsproducenterne skal finansiere omkostningerne ved affaldshåndteringen af køretøjer. Bestemmelserne om producentansvar skal ifølge direktivforslaget træde i kraft d. 1.1. 2003. Producentansvaret fastlægges ved en bestemmelse om, at udgifterne som indehaveren og/eller brugeren må afholde ved aflevering til en godkendt behandlingsvirksomhed skal godtgøres af køretøjsforhandleren på vegne af producenten, medmindre producenten vælger at tage det udtjente køretøj tilbage uden udgift for slutbrugeren.

Forslaget omfatter følgende typer køretøjer:

- personbiler til befordring af højst 9 personer,
- varebiler der er indrettet til godsbefordring og som har en tilladt totalvægt på indtil 3.500 kg samt
- to og trehjulede motordrevne køretøjer, idet disse dog ikke er omfattet af forslagets bestemmelser om forebyggelse og om genbrug/genvinding

Forslaget indeholder endvidere bestemmelser,

- der fastslår at andelen af de udtjente køretøjer, der genbruges eller genanvendes skal udgøre mindst 80 vægtprocent fra 1.1. 2005 og mindst 85 vægtprocent fra 1.1. 2015, samt at der, efter de samme tidsfrister med inddragelse af genvindingsmuligheden (forbrænding med energigenvinding), skal opnås procentsatser på henholdsvis 85 og 95 vægtprocent.

- hvorefter køretøjsproducenter skal tilskyndes til at mindske brugen af farlige stoffer, og til at lade stigende mængder af genanvendte materialer indgå i produktionen af nye køretøjer.
- som tillægger producenten ansvaret for at producere køretøjer på en måde, der letter demontering, genbrug og nyttiggørelse, især genanvendelse, med henblik på at gøre det teknisk muligt at opnå direktivets genanvendelses/- genvindingsmålsætninger
- der skal sikre, at producenterne anvender fælles kodnings- og mærkningsstandarder til fremme af genbrug og genvinding, og bestemmelser, som pålægger producenterne, at udarbejde demonteringshåndbøger til brug for behandlingsvirksomhederne.
- hvorefter køretøjsproducenterne årligt skal dokumentere de opnåede genbrugs-, genanvendelses- og genvindingsmålsætninger i det foregående år.
- der skal sikre oprettelse af ordninger til indsamling af udrangerede køretøjer, således at disse kun kan afleveres til og behandles af myndighedsgodkendte virksomheder, samt at behandlingsvirksomhederne udsteder skrotningsattester til ejeren ved aflevering.
- der skal sikre, at behandlingsvirksomheder kun kan opnå myndighedsgodkendelse til at behandle udtjente køretøjer såfremt de overholder specifikke miljøkrav til virksomhedens indretning og til håndteringen af køretøjerne, herunder at behandlingsvirksomhederne skal aftappe væsker og afmontere dæk, akkumulatorer, klimaanlæg, airbags, katalysatorer og andre farlige komponenter og stoffer (specifikt, bly, kviksølv, cadmium og hexavalent chrom) forinden viderebehandling.

Medlemsstaterne skal ifølge forslaget implementere direktivet i national lovgivning senest den 31. marts 1999 dog således, at køretøjsproducentens økonomiske ansvar for håndteringen af de udtjente køretøjer først får virkning fra den 1. januar 2003.

Europa Parlamentets udtalelse

Europa-Parlamentet har den 8-12. februar 1999 vedtaget 43 ud af 61 ændringsforslag og det skal bemærkes at de ændringsforslag fra miljøudvalget, som handlede om at forbyde brugen af PVC i biler ikke fandt opbakning. Argumentet var at Kommissionen snart vil fremlægge et horisontalt direktivforslag om PVC.

Parlamentet blev endvidere enige om at slutbrugeren ikke skal belastes med omkostninger i forbindelse med bortskaffelsen af det udtjente køretøj, men til gengæld har Parlamentet fjernet Kommissionens oprindelige forslag om at det er bilproducenten, som skal dække omkostningerne ved tilbagetagningen af de udtjente køretøjer. Det er i stedet overladt til de nationale myndigheder at beslutte hvordan slutbrugeren skal friholdes for omkostninger.

Med hensyn til genanvendelses- og nyttiggørelsesmålsætninger er Parlamentet blevet enige om at biler, der typegodkendes efter den 1. januar 2005 skal møde en målsætning på henholdsvis 95% og 85%. For biler, der typegodkendes før 2005 skal disse målsætninger først gælde fra år 2015.

Parlamentet har desuden udeladt veteranbiler og trehjulede køretøjer fra direktivets anvendelsesområde.

Kommissionen har på den baggrund fremsat et nyt forslag, hvor 17 af Parlamentets ændringsforslag blev accepteret og indarbejdet.

Formandskabets forslag

Der blev ved Rådsmødet den 21 december 1998 opnået en politisk forståelse af forslaget, hvilket indebærer følgende væsentlige ændringer:

Motorcykler udelades af direktivet. Direktivet omfatter herefter personbiler indrettet til befordring af max 9 personer, varebiler med en maksimal totalvægt på indtil 3.500 kg samt trehjulede "biler".

Der gennemføres forbud mod anvendelse af bly, kviksølv, hexavalent chrom og cadmium i køretøjer. Der dispenseres fra forbudet på områder hvor der ikke findes alternativer. Dispensationerne indgår i et bilag til direktivet. I formandskabets udkast til bilaget er angivet 12 dispensationer: 4 vedrørende anvendelse af bly som legeringsmetal, 6 vedrørende bly i specifikke komponenter, 1 for hexavalent chrom (max 2 gr. pr køretøj) og 1 for anvendelse af kviksølv i pærer.

Bestemmelsen om producentansvar foreskriver, at producenterne (bilfabrikanter og importører) skal dække alle eller en signifikant del af omkostningerne ved affaldsbehandlingen.

Fra den 1.1. 2005 skal mindst 85 % genbruges eller nyttiggøres og mindst 80 % genbruges eller genanvendes.

Fra den 1.1. 2015 skal mindst 95 % genbruges eller nyttiggøres og mindst 85 % genbruges eller genanvendes. Kommissionen skal senest i 2005 fremlægge forslag til revision af målsætningerne.

Medlemsstaterne skal implementere direktivet senest 18 måneder efter direktivets udstedelse.

En del af direktivets bestemmelser kan implementeres ved miljøaftaler, under forudsætning af at en række betingelser er opfyldt.

Op til rådsmødet kunne der blandt medlemslandene kun opnås enighed om at indarbejde et enkelt af Parlamentets ændringsforslag, nemlig en betragtning om at "udran-

gerede køretøjer medfører inden for Fællesskabet årligt 8-9 mio. tons affald, som bør forvaltes korrekt.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

If. Kommissionen har forskelle mellem medlemsstaterne hvad angår udrangerede køretøjer væsentlig indvirkning på det indre marked. Strenge behandlingskrav medfører at konkurrencen i genbrugssektoren forvrides, og at køretøjer eksporteres til medlemsstater, hvor der stilles mindre strenge eller slet ingen krav. På egen hånd kan medlemsstaterne ikke i tilstrækkelig grad opfylde målene for dette forslag og selv hvis alle medlemsstater besluttede at iværksætte tiltag, ville det stadig være nødvendigt at sikre en sammenhæng mellem de nationale strategier. Forslaget forventes at skabe de nødvendige rammer til at sikre denne sammenhæng.

If. Kommissionen retter forslaget sig udelukkende mod hovedelementerne i de tiltag, der skal iværksættes for udrangerede køretøjer og der fastsættes alene grundlæggende forpligtelser, som skønnes at stå i et rimeligt forhold til forslagets målsætning.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Vedtages direktivforslaget skal Danmark gennemføre nationale regler, som sikrer grundlaget for at udtjente personbiler, varebiler og motorcykler indsamles og afleveres til godkendte behandlingsvirksomheder og håndteres i overensstemmelse med direktivets bestemmelser, herunder at de opstillede genanvendelses- og genvindingsmålsætninger realiseres.

Vedtagelse af direktivforslaget vil tillige medføre, at der med virkning fra 1. Januar 2003 skal gennemføres nationale regler som pålægger bilproducenterne, herunder bilimportørerne, det økonomiske ansvar for affaldshåndteringen af udtjente biler. Miljøbeskyttelseslovens §9 a giver ministeren hjemmel til at udstede regler om producentansvar.

Kravet om at virksomheder der affaldsbehandler udtjente køretøjer skal være godkendte er opfyldt på nuværende tidspunkt idet virksomhederne skal godkendes i henhold til miljøbeskyttelseslovens kap. 5. Der foreligger herudover ikke nationalt bindende regler for håndtering af affald i form af køretøjer.

Direktivforslaget er fremkommet sideløbende med Miljø- og energiministerens planer om at udstede en bekendtgørelse om regler for håndtering af skrotbiler. Der er gennemført forhandlinger med de berørte organisationer om et bekendtgørelsesudkast. Ved udformning af bekendtgørelsen sigtes imod at reguleringen af de miljømæssige forhold udformes således, at direktivforslaget bestemmelser herom vil blive opfyldt.

Økonomiske konsekvenser:

Det vurderes, at gennemførelsen af bekendtgørelsen vil medføre en forøgelse af de årlige samfundsøkonomiske omkostninger ved håndtering af affald i form af biler på ca. 30 mill. kr.

Direktivforslagets bestemmelser om, at bilforhandlere/producenter skal påtage sig omkostningerne i forbindelse med affaldshåndteringen, vil i praksis medføre, at omkostningerne ved affaldshåndteringen ikke skal afholdes af slutbrugeren, men af køberne af nye biler.

De nuværende omkostninger ved affaldshåndtering af biler varierer mellem 300 kr. og 750 kr. pr. bil eller gennemsnitligt ca. 400 kr. Det forventes, at omkostningerne efter udstedelse af bekendtgørelsen vil udgøre ca. 700 kr. pr. bil.

Forslaget forventes ikke at få væsentlige statsfinansielle konsekvenser.

Med hensyn til de kommunaløkonomiske konsekvenser, forventes forslaget at påføre kommunerne en årlig udgift på ca. 330.000 kr. Imidlertid har kommunerne i dag en udgift til bortskaffelse af herreløse køretøjer på ca. 2.875.000 kr. pr. år. Der vil således være tale om en årlig kommunal besparelse på bortskaffelse af udrangerede køretøjer på ca. 2.545.000 kr.

Beskyttelsesniveau:

Forslagets målsætning for genanvendelsen (genbrug og materialegenanvendelse) som indebærer en forøgelse fra de nuværende ca. 75 % til mindst 80 % senest fra år 2005, og mindst 85% i 2015 er i sig selv udtryk for en forbedring af det danske beskyttelsesniveau.

Forslaget indebærer således potentielt, at den miljømæssige belastning ved deponering eller termisk behandling af 20.000 - 30.000 tons affald pr. år fra biler reduceres væsentligt. En realisering af direktivets målsætninger forventes at medføre en reduktion på ca. 20 % på kort sigt og på ca. 40-50 % på langt sigt.

5. Høring

Forslaget har været sendt i høring frem til 16. december 1997. Der er modtaget svar fra en række organisationer. Kommentarer til forslaget er især fremsendt fra Amtsrådsforeningen, Kommunernes Landsforening, Københavns Kommune, Renosam, og autoorganisationerne herunder Danmarks Automobilforhandler Forening, Dansk Autogenbrug, Handelskammeret, De Danske Bilimportører og Greenpeace.

Der er generel støtte til forslagens miljømæssige målsætninger.

De kommunale organisationer peger imidlertid på, at medlemslandene bør have større frihed ved tilrettelæggelse af indsamlingsordningerne, herunder udpegning af de ansvarlige for etableringen af indsamlingsordningerne. Det foreslås, at der alene stilles krav om at indsamlingsordninger iværksættes.

Autoorganisationerne er imod, at producentansvaret gøres gældende, men er enig i, at slutbrugeren skal frigøres for omkostningerne ved bortskaffelsen. Kommunernes

Landsforening anfører, at forslaget stiller for specifikke krav til finansieringens praktiske udformning.

Flere organisationer herunder Dansk Autogenbrug peger især på, at bestemmelserne i artikel 9 om opfyldelse af genanvendelses- og nyttiggørelsesprocenter vil være vanskelige at kontrollere.

Greenpeace henleder opmærksomheden på, at den danske handlingsplan har prioriteret afviklingen af PVC som undervognsbelægninger højt. Det foreslås derfor, at der arbejdes for at der fastsættes regler herom i direktivet.

Forslaget har været forelagt EF-specialudvalget. Kommunernes Landsforening (KL), Københavns Kommune, Dansk Industri, Genvindingsindustrien og Greenpeace har i tilknytning hertil fremsendt skriftlige kommentarer.

Greenpeace fremfører i den forbindelse, at de oprindelige genanvendelsesmål genindsættes (nemlig år 2002:85/80 og år 2015 95/90), at der fortsat skal arbejdes for at PVC reguleres, og at det præciseres at forslaget om tungmetaller også omfatter forbindelser af tungmetaller.

Dansk Industri, Genvindingsindustrien og KL finder ikke, at virksomhederne dokumenterer tilrettelæggelse af aktiviteter med henblik på opfyldelsen af reglerne bl.a. ved, at virksomhederne forpligtes til at indføre certificerede kvalitets- eller miljøledelsessystemer efter internationale standarder. Organisationerne finder, at der var tale om et dyrt og u hensigtsmæssigt dobbelttilsyn.

De europæiske organisationer "Alliance Internationale de Tourisme" og "Federation Internationale de l'Automobile", som bl.a. repræsenterer FDM, har fremsendt kommentarer til forslaget, hvori der bakkes fuldstændig op bag det foreslåede økonomiske producentansvar. De to forbrugerorganisationer foreslår endvidere at PVC som indgår i køretøjer der bringes på markedet efter d. 1.1. 2003 ikke behandles i shredder anlæg og ikke bortskaffes på losseplads eller i affaldsforbrændingsanlæg.

Sagen har været forelagt EF-specialudvalget for miljøspørgsmål den 31. maj 1999, hvor Genvindingsindustrien endnu engang gjorde opmærksom på deres principielle modstand mod certificeringskravet.

Ad punkt 2 - Forslag til Europa Parlamentets og Rådets direktiv om forbrænding af affald og forbrænding af farligt affald

KOM (1998) 558 og KOM (97) 604

1. Status

Kommissionen oversendte hhv. den 24. november 1997 og den 9. oktober 1998 ovennævnte forslag til Rådet.

Forslagene er baseret på artikel 175, stk. 1 TEF (tidligere traktatens artikel 130S, stk. 1) og skal derfor behandles efter proceduren om fælles beslutningstagen art. 251 TEF (tidligere samarbejdsproceduren i artikel 189C).

Forslagene er en revision af direktiv 89/369 EØF af 8. juni 1989 om forebyggelse af luftforurening fra nye kommunale affaldsforbrændingsanlæg, direktiv 89/429 EØF af 21. juni 1989 om nedbringelse af luftforurening fra bestående kommunale affaldsforbrændingsanlæg, og direktiv 94/67/EF om forbrænding af farligt affald, hvorefter de to sidstnævnte direktiver sammenlægges til et direktiv.

Grundnotat om forslaget KOM (98) 558 er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 26. februar 1999. Sagen har været forelagt til orientering for Folketingets Europaudvalg den 5. marts 1999 forud for Rådsmødet den 11. marts 1999.

Formandsskabet har sat punktet på dagsordenen med henblik på at opnå en fælles holdning.

2. Formål og indhold

Kommissionens forslag

Forslaget har til formål at regulere anlæg til affaldsforbrænding eller til medforbrænding af affald i forbindelse med cement- og energiproduktion.

Forslaget undtager en række affaldstyper:

- Farligt affald som defineret i direktiv 94/67/EC om forbrænding af farligt affald,
- land- og skovbrugsaffald samt træ med undtagelse af affald, der kan indeholde halogene organiske forbindelser eller tungmetaller som følge af behandling,
- affald, der er undtaget fra direktiv 75/442/EØF (affaldsdirektivet),
- restprodukter fra afbrænding af affald i offshoreindustrien,
- radioaktivt affald.

Forslaget undtager også anlæg, der brænder mindre end 10 tons/år af andet affald end husholdningsaffald.

Efter forslaget skal medlemsstaterne sørge for, at alle (det vil sige såvel nye som eksisterende) forbrændingsanlæg bliver godkendt. Godkendelsen skal rumme en udtømmende liste over de affaldstyper, der må forbrændes, samt en maksimal kapacitet for anlægget. Videre skal godkendelsen indeholde vilkår om kontrol og måling.

Direktivforslaget indeholder:

- Skærpelse af de eksisterende grænseværdier for emissioner til luften.
- Emissionsgrænser for dioxin og kvælstofilter

- Emissionsgrænser for udledning af spildevand
- Krav om nyttiggørelse af den varme, der opstår ved forbrændingsprocessen
- Krav om størst mulig reduktion og genbrug af affald fra forbrændingen samt deponering i overensstemmelse med national og EU- Lovgivning

Efter forslaget må mængden af total organisk kulstof (TOC) ikke overstige 3% af tørvægten i aske og slagger. Endvidere skal forbrændingstemperaturen være over 850°C. Denne temperatur skal om fornødent opnås med støttebrændere, som skal være monteret på anlægget.

Anlægget skal være automatisk sikret mod indfyring med affald, hvis den fastsatte temperatur ikke kan opnås.

Forslaget rummer hjemmel for medlemsstaterne til at fravige kravet om temperatur og installation af støttebrændere for specificerede affaldstyper eller forbrændingsmetoder, hvis det ikke resulterer i større mængder restprodukter og en forøgelse af TOC- og CO-emissionen end krævet i direktivet.

Direktivforslaget stiller en række krav til måling af luft- og vandemmissioner. Således stiller forslaget krav om målinger af CO, støv, TOC, HCl, HF, SO₂, dioxin og NO_x, samt temperatur, ilt, tryk og indhold af vanddamp i emissionen.

Der er opstillet særskilte grænseværdier for almindelige affaldsforbrændingsanlæg og for medforbrænding af affald i cementovne. Disse værdier er sammenfaldende undtagen for støv og NO_x, hvor der er fastsat højere værdier for cementovne.

Europaparlamentets udtalelse

Udtalelsen indeholder over 40 ændringsforslag, der alle går i retning af at stramme Kommissionens forslag. Der er seks ændringsforslag til nye præambler, over tyve artikelændringer og flere ændringer af annexerne.

Præamblerne går i retning af at lade direktivforslaget forholde sig til europæiske affaldspolitik ved at henvise til eksisterende og kommende EU-lovgivning for affaldshåndtering, herunder begrænsning af affaldsproduktionen. Et ændringsforslag slår også fast, at der ikke er miljømæssige grunde til at have forskellige emissionsgrænser for farligt og almindeligt affald.

Artikelændringerne indeholder blandt andet forslag om at indsnævre undtagelsesbestemmelserne for affaldstyper, der ikke falder under direktivforslaget. Der er også forslag til konkrete bestemmelser om at energien fra affaldsforbrændingen skal anvendes, og hvordan.

Et andet ændringsforslag indeholder bestemmelse om, at tilladelse til affaldsforbrænding skal gøres afhængig af tilstedeværelsen af lokal og regional affaldsplanlægning, sortering af affald og fremtidige kapacitetsbehov.

Der er forslag om en direkte henvisning til hvor store mængder farligt affald der må (med)forbrændes og til beskrivelsen af det farlige affald ved afleveringen.

Det skal også efter ændringsforslagene være muligt at meddele strengere krav til udledninger end direktivforslagets grænseværdier, hvis miljøhensyn gør dette nødvendigt.

Et ændringsforslag indeholder krav om kontinuerte målinger for dioxin og furan, hvis de almindelige målinger viser abnorme resultater.

Endelig foreslår Europaparlamentet at skærpe en række af de grænseværdier, Kommissionen har foreslået. Således bliver værdierne for støv og NO_x foreslået sat væsentligt ned, og der bliver stillet forslag om grænseværdier for blandt andet klorbrinte og flourbrinte.

Kompromistekst fra formandskabet

Denne tekst indeholder et forslag om at sammensmelte direktiv 91/689/EØF om forbrænding af farligt affald med det foreliggende forslag om forbrænding af almindeligt affald.

Teksten indeholder de samme grundbestemmelser som Kommissionens forslag. Der er dog sket en ændring af definitionerne af affaldstyper, som ikke er omfattet af direktivet. Først og fremmest er nu vegetabilsk affald fra mekanisk og termisk klargøring af landbrugs- og skovbrugsprodukter blevet undtaget. Hertil kommer ubehandlet træaffald.

Undtagelsen for anlæg, der forbrænder mindre end 10 tons pr. år, er ændret til en undtagelse for eksperimentelle anlæg, der udfører forskning med henblik på at forbedre forbrændingsprocessen. Der er foreslået en grænse på 50 tons affald pr. år.

Der er gennemført en række ændringer og præciseringer af definitioner og indføjet henvisninger til blandt andet affaldsrammedirektivet og IPPC-direktivet.

Der er indføjet en række undtagelser for særlige typer af eksisterende anlæg: Barkkedler, bestemte typer cementanlæg og fyringsanlæg samt eksisterende affaldsforbrændingsanlæg, der opfylder gældende EU-lovgivning.

Der er stillet forslag om en revisionsbestemmelse, hvorefter Kommissionen skal fremsætte forslag til et nyt direktiv inden udgangen af år 2012.

Sammenstilling af de vigtigste bestemmelser i de tre foreliggende forslag

I nedenstående tabel er der for Annex II, IV og V foretaget en sammeskrivning af eksisterende grænseværdier i Danmark, Kommissionens oprindelige forslag, formandskabs kompromisforslag og Europaparlamentets ændringsforslag. Alle angivelser er i mg/m³ (mg/l i Annex IV), medmindre andet angives.

Hvor Kommissionens oprindelige forslag og kompromisforslaget for anden medforbrænding udelukkende opstiller grænseværdier for Hg, Cd + Tl samt dioxiner og furaner, foreslår Europaparlamentet, at sådan medforbrænding omfattes af de almindelige regler i Annex V.

Eksisterende værdier samt Annex II - medforbrænding (mg/m ³)	Nuværende danske regler		Kommissionens oprindelige forslag		Kompromisforslaget		Europaparlamentets ændringsforslag	
	Alm. affald	Farligt affald	Cement-ovne	Store fyr	Cement-ovne	Store fyr	Cement-ovne	Store fyr
CO	100/150 ¹	50/100/150 ¹	Fastsættes lokalt	"Vægtstang"	Fastsættes lokalt	"Vægtstang"	Fastsættes lokalt	"Vægtstang"
Hydrogenchlorid (HCl)	50/65 ¹	60/10 ¹	10	-	10	-	10	10
Partikler (støv)	30/40 ¹	30/10 ¹	30	50/30 ²	30	50/30 ²	10	30/10 ²
Cadmium (Cd)	0,2 ³	-	-	-	-	-	-	-
Thallium (Tl)	-	0,05 ⁴	0,05 ⁴	0,05 ⁴	0,05 ⁴	0,05 ⁴	0,05 ⁴	0,05 ⁴
Kviksølv (Hg)	0,2 ³	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05
Antimon (Sb)	-	-	-	-	-	-	-	-
Arsen (As)	1 ⁵	-	-	-	-	-	-	-
Bly (Pb)	5 ⁶	-	-	-	-	-	-	-
Chrom (Cr)	5 ⁶	-	-	-	-	-	-	-
Cobolt (Co)	-	-	-	-	-	-	-	-
Kobber (Cu)	5 ⁶	-	-	-	-	-	-	-
Mangan (Mn)	5 ⁶	-	-	-	-	-	-	-
Nikkel (Ni)	1 ⁵	-	-	-	-	-	-	-
Vanadium (V)	-	-	-	-	-	-	-	-
Tin (Sn)	-	0,5 ⁷	0,5 ⁷	0,5 ⁷	0,5 ⁷	0,5 ⁷	0,5 ⁷	0,5 ⁷
Hydrogenflourid (HF)	2	4/2 ⁷	1	-	1	-	1	1
SO ₂	300	200/50 ¹	50	Ingen værdi - 850 ⁹	50	Ingen værdi - 850 ⁹	50	Alle: 200 - 850 ⁸
NO _x	-	-	800	Ingen værdi - 400 ⁹	800	Ingen værdi - 400 ⁹	500	Alle: 200 - 400 ⁸

¹ Afhængigt af målemetode.

² Afhængigt af størrelsen af fyringsanlægget

³ Totalværdi for Cd + Hg

⁴ Totalværdi for Cd + Tl

⁵ Totalværdi for As + Ni

⁶ Totalværdi for Pb (tillige selvstændig grænseværdi = 1) + Cr + Cu + Mn

⁷ Totalværdi for Sb + As + Pb + Cr + Co + Cu + Mn + Ni + V + Sn

⁸ Afhængigt af størrelsen på fyringsanlægget (lavest for de største anlæg) og brændselstype

⁹ Ingen værdi for anlæg indtil 50 Mwth, i øvrigt er laveste værdi (for de største anlæg) 200.

TOC	20	10/20	10	-	10	-	10	10
Dioxin og furan		0,1 ng/m ³	0,1 ng/m ³	0,1 ng/m ³	0,1 ng/m ³	0,1 ng/m ³	0,1 ng/m ³	0,1 ng/m ³
NH ₃			-	-	-	-	10	10

For udledning af spildevand gælder i dag ingen særlige grænseværdier for anlæg der forbrænder affald, hverken farligt eller almindeligt.

Annex IV - spildevand (mg/l)	Kommissionens oprindelige forslag	Formandskabets kompromisforslag		Europaparlamentets ændringsforslag
			100% ¹⁰ : 35	
TOC	20	80% ¹⁰ : 20	100% ¹⁰ : 35	20
Kviksølv (Hg)	0,02	0,03		0,02
Cadmium (Cd)		0,05		
Thallium (Tl)	0,05 ¹¹	0,05		0,05 ¹¹
Antimon (Sb)		-		
Arsen (As)		0,15		
Bly (Pb)		0,2		
Chrom (Cr)		0,5		
Cobolt (Co)		-		
Kobber (Cu)		0,5		
Mangan (Mn)		-		
Nikkel (Ni)		0,5		
Vanadium (V)	5 ¹¹	-		
Tin (Tn)	-	-		5 ¹¹
Zink (Zn)	-	1,5		-
Total nitrogen	-	-		25
Dioxin og furan	0,5 ng/l	0,3 ng/l		0,5 ng/l

For Annex V gælder de samme grænseværdier i Kommissionens oprindelige forslag og i Formandskabets kompromisforslag med enkelte undtagelser. Således er de alternative halvtimesværdier for støv, TOC, HCl, HF og SO₂ medtaget fra direktiv 94/67/EF. Endvidere opstiller kompromisforslaget en liste med dobbelt så høje grænseværdier for metaller ved udledning fra eksisterende anlæg, der har fået miljøgodkendelse før 31. december 1996 og som alene brænder farligt affald. Der er med andre ord kun tale om en sammenskrivning af de to direktivers grænseværdier.

Europaparlamentet tilføjer en værdi for ammoniak (NH₃) på 10 mg/m³ og tilføjer som et nyt metal tin på listen over de metaller, for hvilke der gælder en samlet grænseværdi på 0,5 mg/m³.

¹⁰ Af antal prøver

¹¹ Samlet værdi for de nævnte stoffer

3. Nærhedsprincippet m.v.

Kommissionen oplyser, at forureningen fra forbrændingsanlæg og kombinerede forbrændingsanlæg er grænseoverskridende.

Forsurende forureningsstoffer og ozonforgængere kan føres hundreder og tusinder af kilometer bort, før de afgives til omgivelserne i form af "sur regn" eller ozondannelse i lav højde. Emissioner af forsurende eller ozondannende stoffer i en medlemsstat kan således medvirke til miljøskader i en anden. Andre emissioner som f.eks. dioxiner skaber som regel lokal forurening. Denne forurening påvirker imidlertid kød- og mælkeprodukter, der afsættes over hele Fællesskabet.

Der må derfor indføres en lovgivning, som opstiller de samme minimumskrav i hele Fællesskabet.

Fællesskabet har således allerede en lovgivning for emissioner fra forbrændingsanlæg. Den nuværende lovgivning er imidlertid ufuldstændig af følgende grunde:

- Direktiv 94/67/EF opstiller emissionsgrænseværdier, som er helt i overensstemmelse med den nyeste teknik, men omfatter kun forbrænding af bestemte typer farligt affald. Da både emissionernes miljøpåvirkning og den forhåndenværende emissionsbegrænsningsteknik er uafhængige af den affaldstype, der forbrændes, er det både nødvendigt og hensigtsmæssigt også at lade disse grænseværdier gælde for andre affaldstyper.
- Den nuværende lovgivning for forbrænding af husholdningsaffald omfatter kun egentlige forbrændingsanlæg, således at affaldet kan omdirigeres til kombinerede forbrændingsanlæg, hvor reglerne kan være mindre strenge.
- Den nuværende lovgivning omfatter kun emissioner til atmosfæren. Det kan medføre, at forureningen overføres til vandmiljøet eller til affaldets reststoffer.

Det er desuden nødvendigt at ajourføre Fællesskabets lovgivning i forbindelse med de internationale forpligtelser i henhold til UN-ECE-konventionen af 1979 om grænseoverskridende luftforurening over store afstande (KGLOSA).

I overensstemmelse med nærhedsprincippet giver de foreslåede ændringer medlemsstaterne mulighed for:

- at indføre strengere standarder end dem, foranstaltningen opstiller
- at lade industrien vælge den mest hensigtsmæssige teknologi.

Det er imidlertid vigtigt at sørge for, at de vedtagne foranstaltninger er tilstrækkeligt strenge til at sikre forsvarlig miljøbeskyttelse, og at de er ens over hele Fællesskabet.

De foreslåede foranstaltninger bygger på en omhyggelig afvejning af omkostninger og fordele og svarer til dem, som allerede findes eller er blevet foreslået i nogle medlemsstater. Der er imidlertid stor forskel på den nuværende lovgivning i de forskellige

medlemsstater og på de anlæg som fungerer bedst og dem, der fungerer dårligst. Der kan derfor opnås betydelige fordele ved at forbedre anlæggenes præstation.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Affaldsforbrændingsanlæg er i dag uanset størrelsen omfattet af pkt. K9 på listen over godkendelsespligtig virksomhed i bekendtgørelse nr. 794 af 9. december 1991 om godkendelse af listevirksomhed som ændret ved bekendtgørelse nr. 848 af 30. september 1994.

Affald, der er omfattet af bekendtgørelse nr. 638 af 3. juli 1997 om biomasseaffald, kan brændes i anlæg, der ikke er godkendt til affaldsforbrænding. Det vurderes, at sådant affald heller ikke er omfattet af direktivforslaget.

Da affaldsforbrændingsanlæg som hovedregel er omfattet af IPPC-direktivet¹², skal de også som udgangspunkt gennemgå en IPPC-procedure med de dertil hørende materielle krav til ansøgning, godkendelse m.v. Direktivforslaget om forbrænding af affald indeholder henvisninger til IPPC-direktivet og indeholder i øvrigt i artikel 4 en udbygning af de forhold, der skal tages stilling til ved en godkendelse af et affaldsforbrændingsanlæg. IPPC-proceduren (formelle krav) finder umiddelbart anvendelse på affaldsforbrændingsanlæg, hvorimod emissionsgrænseværdier m.v. (materielle krav) er fastsat i nærværende direktivforslag.

Forslaget ikke vil kræve ændring af dansk lovgivning, men de eksisterende bekendtgørelser skal revideres.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Staten

Forslaget har ikke konsekvenser på statsligt niveau.

Kommunerne

Forslaget ikke får væsentlige administrative konsekvenser for amtskommunerne, som i dag er godkendelses- og tilsynsmyndigheder for affaldsforbrændingsanlæg.

Listen over stoffer, for hvilke der gælder en grænseværdi, bliver ganske vist tilføjet dioxin, NO_x, thallium, vanadium og antimon. Det betyder, at der i tilsynet skal afsættes tid til at kontrollere for overholdelsen af disse grænseværdier. Både i sig selv og i forhold til de øvrige krav, der bliver stillet til udarbejdelsen af miljøgodkendelser og til tilsyn vurderes det imidlertid, at der er tale om ubetydelige ændringer.

Direktivforslaget, som det nu foreligger, kan få betydning for konkurrencesituationen mellem affaldsforbrændingsanlæg på den ene side og medforbrænding på den anden

¹² Rådets direktiv 96/61/EF af 24. september 1996 om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening.

på grund af mindre investeringer og driftsudgifter for anlæg, der medforbrænder affald. Dette kan få negativ indflydelse på økonomien i affaldsforbrændingsanlæggene, som ejes af kommunerne eller kommunale fællesskaber.

Virksomhederne

Affaldsforbrændingsanlæggene vil ikke have tekniske problemer med at opfylde forslagens krav til såvel eksisterende som nye anlæg. Det vil kunne vise sig mere rentabelt at lukke eksisterende anlæg end at bygge dem om, andre eksisterende anlæg vil skulle ombygges, og nye anlæg skal allerede ved projekteringen tage højde for forslagens krav.

For så vidt angår medforbrænding vil det være nødvendigt at gennemføre forureningsbegrænsende foranstaltninger for at opnå de foreslåede niveauer, men der vil ikke være tekniske problemer ved at gennemføre foranstaltningerne.

Kommissionen giver i de indledende bemærkninger til direktivforslaget en vurdering af omkostningerne ved at gennemføre direktivforslaget.

Meromkostningerne på europæisk niveau ved gennemførelse af direktivet er anslået til (omregnet) ca. 70 kr. pr. ton affald pr. år, og det vurderes, at omkostningerne på dansk niveau ligger i samme størrelsesorden. Dette skal ses i relation til prisen for behandling af et ton affald, som i Danmark er anslået til ca. 1.000 kr. pr. ton affald pr. år.

Miljøfordelen i form af mindre sygelighed og mindre skader på økosystemet er anslået til (omregnet) ca. 80 kr. pr. ton affald pr. år. Der vil dermed være en samfundsøkonomisk gevinst ved direktivets gennemførelse.

Beskyttelsesniveau

En gennemførelse af direktivet vil påvirke beskyttelseniveauet positivt i Europa. Luftforurening fra affaldsforbrændingsanlæg er grænseoverskridende. Ens regler vil derfor dels betyde et samlet lavere udslip fra europæiske affaldsforbrændingsanlæg, dels være et middel til at begrænse transporten af affald over landegrænserne, fordi de ensartede krav vil medvirke til at forhindre eksport af affald til områder af EU med mindre restriktive miljøkrav. Endvidere omfatter direktivforslaget flere typer affald og både nye og eksisterende forbrændingsanlæg.

Beskyttelsesniveauet i Danmark vil blive påvirket positivt på samme måde, da de nuværende regler er baseret på gældende EU-lovgivning.

5. Høring

Forslaget blev sendt i høring med en frist medio marts 1999.

Svarene fra de organisationer, der repræsenterer industrien (herunder affaldssiden) er positive over for forslaget. Der er dog i nogen svar udtrykt bekymring over, at di-

rektivforslaget ikke forholder sig til EUs affaldsstrategi og ikke indeholder bestemmelser, der imødekommer "bedste tilgængelige teknologi" (BAT).

Svarene fra såvel de grønne organisationer som de organisationer, der repræsenterer de lokale og regionale myndigheder hæfter sig både ved manglen på henvisninger til EUs affaldsstrategi og ved, at direktivforslaget tager sit udgangspunkt i "state of the art" i stedet for BAT. Svarene indeholder en kraftig opfordring til at arbejde for at få direktivforslaget ændret på disse punkter.

Et detailemne, som optager flere hørings svar er muligheden for medforbrænding af affald, som efter de svarendes opfattelse kan bringe uorden i systemerne med affaldsstrømmene. Dertil kommer, at de frembragte produkter kan optage urenheder i form af tungmetaller fra affaldsforbrændingen. Derved spredes forureningen.

Sagen har været behandlet i EF-specialudvalget den 31. maj 1999, hvor *Dakofa* og *Renosam* tog afstand fra kravet om støttebrændere. *Greenpeace* støttede at cementovne ikke skal mødes med lempeligere krav end forbrændingsanlæg. Dette blev støttet af *Det Økologiske Råd*, der også mente at restproduktet burde med i overvejelserne.

Ad punkt 3 - Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 90/220/EØF om udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer

KOM (1999)139 endelig udgave & KOM (98) 85 endelig udgave

1. Status

Kommissionen sendte den 23. februar 1998 forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 90/220/EØF om udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer til Rådet (KOM (98) 85 endelig udgave). Forslaget er fremsat med hjemmel i TEF artikel 95 (tidligere artikel 100A) og skal derfor vedtages i Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i TEF artikel 251 (tidligere artikel 189 B).

Grundnotat om forslaget KOM (98)85 er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 27. maj 1998.

Sagen har været forelagt Europaudvalget d. 12. juni samt 1. oktober 1998 til orientering forud for rådsmøderne i juni og oktober 1998. Sagen har endvidere været forelagt Europaudvalget den 18. december til forhandlingsoplæg. Derudover har Europaudvalget modtaget miljø- og energiministerens skriftlige redegørelse af 11. maj 1999 om direktivforslaget forud for forhandling om redegørelsen i Folketinget den 19. maj 1999.

Europa-Parlamentet afgav udtalelse om forslaget den 11. februar 1999.

Som opfølgning på Europa-Parlamentets udtalelse har Kommissionen den 31. marts 1999 fremsendt et revideret forslag til Europa-Parlamentet og Rådet (KOM(1999)139).

2. Formål og indhold

I Kommissionens meddelelse til Rådet, Europa-Parlamentet og Det Økonomiske og Sociale Udvalg fra juni 1994, "Bioteknologi og hvidbogen om vækst, konkurrenceevne og beskæftigelse - forberedelse til den næste fase" (KOM(94)219 endelig udgave) konkluderede Kommissionen, at aspekter i direktiv 90/220/EØF kunne forbedres. I december 1996 vedtog Kommissionen en rapport om revision af direktiv 90/220/EØF (KOM(96)630 endelig udgave).

Direktiv 90/220/EØF regulerer både forsøgsudsætning og markedsføring af levende genetisk modificerede organismer (GMO), der udgør eller indgår i produkter. Direktivets bestemmelser om markedsføring finder imidlertid ikke anvendelse på genmodificerede organismer, som reguleres af produktlove. Det gælder således genetisk modificerede levnedsmidler og lægemidler til human og veterinær brug, som er reguleret efter henholdsvis Rådets forordning nr. 258/97 om nye levnedsmidler og nye levnedsmiddelingredienser og Rådets forordning nr. 2309/93 om fastlæggelse af fællesskabsprocedurer for godkendelse og overvågning af human- og veterinærmedicinske lægemidler og om oprettelse af et europæisk agentur for lægemiddelvurdering. Flere genmodificerede organismer forventes at blive overført til regulering i kommende produktlovgivninger. Det gælder således genmodificerede frøsorter, hvor det er besluttet, at disse skal reguleres efter Rådets direktiv nr. 98/95 om genetisk modificerede plantesorter og plantegenetiske ressourcer m.v. (frøpakken). En forudsætning for regulering i overensstemmelse med direktiv 98/95 er, at der vedtages en forordning, der fastlægger kriterier for den miljømæssige risikovurdering. Det gælder endvidere genmodificerede foderstoffer, som forventes overført til en produktlovgivning om foder, når der på et tidspunkt vedtages et direktiv herom.

2.1. Kommissionens oprindelige forslag (KOM(98)85)

Ifølge Kommissionens oprindelige forslag er direktivets formål fortsat at sikre indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes regler samt beskyttelse af menneskers sundhed og miljøet ved udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer m.h.p. markedsføring, forskning og udvikling m.v. Forslaget har til formål,

- at udvide og præcisere direktivets anvendelsesområde, så de procedurer, der skal anvendes, står i et rimeligt forhold til den pågældende risiko;
- at fremskynde de administrative procedurer gennem hurtig videreformidling af information og indførelse af en mæglingsperiode;
- at gøre beslutningsprocesserne i medlemsstaterne mere ensartede, baseret på fælles risikovurdering;
- at gøre direktivet mere fleksibelt, samtidig med at det sikrer et højt sundheds- og miljøbeskyttelsesniveau og øger gennemsigtigheden;
- at skabe bedre sammenhæng mellem direktivet og produktlovgivningen.

I forhold til det gældende direktiv skal følgende ændringsforslag fra Kommissionen fremhæves:

Fælles principper for miljørisikovurdering

Indførelse af fælles principper for miljørisikovurdering, som angår såvel forsøgsudsætninger som markedsføring. Principperne er opført i bilag II til direktivet. I definitionen af "miljørisikovurdering" er det præciseret, at vurderingen skal omfatte såvel den direkte som den indirekte risiko for menneskers sundhed og miljøet. I forslagets bestemmelser om tilladelser til forsøgsudsætninger er det præciseret, at miljørisikovurderingen tillige skal omfatte en vurdering af såvel den øjeblikkelige som den fremtidige risiko. Noget tilsvarende fremgår ikke af forslagets bestemmelser om markedsføringstilladelser. I det gældende direktiv er der ikke fastlagt fælles principper for miljørisikovurderingen. Det gældende direktiv præciserer heller ikke omfanget af miljørisikovurderingen bortset fra, at den skal omfatte den øjeblikkelige og fremtidige risiko ved forsøgsudsætninger.

Obligatorisk overvågning i markedsføringssager

En detaljeret overvågningsplan skal indgå som en obligatorisk del af en ansøgning om markedsføringstilladelse. Overvågningsplanen har til formål at identificere eventuelle direkte eller indirekte, øjeblikkelige eller fremtidige virkninger af den genmodificerede organisme på menneskers sundhed og miljøet. Overvågningsplanen er en betingelse for at opnå markedsføringstilladelse, og såfremt tilladelsen gives, er ansøgeren forpligtet til at gennemføre overvågningsplanen. I bilag VII er opført en række hensyn, som overvågningsplanen specielt skal iagttage. I det gældende direktiv indgår kravet om en overvågningsplan ikke som en obligatorisk forudsætning for opnåelse af en markedsføringstilladelse.

Tidsbegrænsede markedsføringstilladelser

Markedsføringstilladelser gives kun for et tidsrum på 7 år. Der kan ske fornyelse af en tilladelse ved en særlig procedure, hvor overvågningsrapporterne bl.a. indgår som et vigtigt element. I det gældende direktiv er der ingen tidsmæssig afgrænsning af markedsføringstilladelsers varighed.

Komiteprocedure

Komiteproceduren ændres fra en IIIa til en IIIb procedure, hvilket indebærer, at Rådet med simpelt flertal kan afvise Kommissionens forslag til gennemførelsesforanstaltning.

Mærkning

En anmeldelse af et produkt til markedsføring skal indeholde forslag til en obligatorisk mærkning af produktet. Såfremt det er påvist, at produktet indeholder GMO'er, skal produktet mærkes "dette produkt indeholder GMO'er". Såfremt tilstedeværelsen af GMO'er i produktet ikke kan udelukkes, skal produktet mærkes "dette produkt kan indeholde GMO'er". Mærkningen skal ske på en etiket eller i et ledsagedokument. Medlemsstaterne skal træffe de fornødne foranstaltninger til sikring af, at produktet mærkes i overensstemmelse med anmelderens forslag og med kravene i markedsføringstilladelsen. Efter det gældende direktiv skal anmelderen foreslå mærkning, der informerer om, at produktet indeholder, består af, eller kan indeholde GMO'er.

Ændrede procedurer i forsøgsudsætningssager

Det gældende direktiv indeholder alene én godkendelsesprocedure, der omfatter samtlige forsøgsudsætninger. Forslaget inddeler forsøgsudsætninger i to kategorier. Kategori I omfatter udsætninger, der tidligere er indhøstet erfaringer med, og som vurderes at være sikre ud fra visse kriterier, der er fastlagt i bilag V til direktivet. Kategori II omfatter alle øvrige forsøgsudsætninger.

For hver kategori er der indført særskilte godkendelsesprocedurer, hvor godkendelsesproceduren for kategori I udsætninger er mere strømlinet end proceduren for kategori II udsætninger. Endelig er der indført en særlig procedure for ansøgninger om udsætning i flere stater, som gælder for begge kategorier.

Kategori II proceduren er i store træk identisk med proceduren for forsøgsudsætninger i det gældende direktiv. Således skal den kompetente myndighed give tilladelse eller afslag på anmeldelsen inden 90 dage, og de øvrige medlemsstater har mulighed for at afgive bemærkninger til anmeldelsen på baggrund af et resumé. Den kompetente myndighed skal løbende underrette Kommissionen og de øvrige medlemslande om tilladelser/afslag

En anmeldelse af en *kategori I* udsætning skal dels redegøre for klassificeringen i kategori I, dels indeholde et mindre omfattende teknisk dossier med visse relevante oplysninger fra bilag III (oplysninger der skal gives i anmeldelsen). Inden direktivet gennemføres fastsætter Kommissionen, efter komiteproceduren, hvilke oplysninger fra bilag III, der som minimum skal anføres i dette dossier. Den kompetente myndighed skal give tilladelse eller afslag på anmeldelsen inden 30 dage, og der foretages ingen høring af de øvrige medlemsstater. En gang årligt skal den kompetente myndighed underrette Kommissionen og de øvrige medlemsstater om tilladelser/afslag.

Endelig indeholder forslaget en ny procedure for anmeldelse om *udsætning i flere stater*, der gælder for såvel kategori I som kategori II udsætninger. I følge denne flerstatsprocedure skal de ansøgte medlemslande hver især træffe afgørelse inden for 90 dage, og de øvrige medlemsstater har mulighed for at afgive bemærkninger til anmeldelsen på baggrund af et resumé. De ansøgte medlemsstater udsteder individuelle tilladelser. Det gældende direktiv indeholder ikke en særskilt procedure for flerstatsudsætninger.

Ændrede procedurer i markedsføringssager

Det gældende direktiv indeholder alene én procedure for behandling af ansøgninger om tilladelse til markedsføring af GMO'er. Forslaget indeholder tre forskellige procedurer: en standardprocedure, en forenklet procedure, og en særlig procedure for fornyelse af markedsføringstilladelser.

Standardproceduren adskiller sig fra proceduren i det gældende direktiv på adskillige punkter. Kravene til indholdet af anmeldelsen er i følge forslaget blevet udvidet. Den nye standardprocedure indebærer et højere informationsniveau for de øvrige medlemsstater og Kommissionen, idet disse straks - efter den kompetente myndigheds modtagelse af anmeldelsen - får fremsendt en kopi heraf. Desuden skal den kompe-

tente myndighed inden 90 dage udarbejde og fremsende en vurderingsrapport (efter retningslinjer i bilag VI) til Kommissionen, som straks skal videresende den til de øvrige medlemsstater. I henhold til det gældende direktiv får Kommissionen inden 90 dage alene fremsendt en kopi af anmeldelsen med den kompetente myndigheds positive udtalelse. Kommissionen videresender straks materialet til de øvrige medlemsstater.

Efter forslaget har medlemslandene og Kommissionen herefter 30 dages høringsfrist. I det gældende direktiv har medlemslandene (men ikke Kommissionen) 60 dages høringsfrist. Desuden indføres en mæglingsperiode, således at parterne i alt har 60 dage til at opnå enighed i. Opnås enighed om markedsføring har den kompetente myndighed i følge forslaget 30 dage til at udstede tilladelsen. En tilsvarende frist er ikke fastsat i det gældende direktiv

Efter proceduren i det gældende direktiv vil det således maksimalt tage 150 dage at nå til enighed om, at tilladelse skal gives, men da der ikke foreligger nogen frist for, hvornår den kompetente myndighed skal give tilladelsen, kan der gå længere tid, inden denne rent faktisk udstedes. I følge forslaget kan processen maksimalt tage 180 dage, såfremt mæglingsperioden anvendes fuldt ud, og 150 dage såfremt der ikke fremkommer nogen indvendinger i høringsfasen. I såvel det gældende direktiv som i forslaget er der imidlertid mulighed for at forlænge den indledende 90-dages frist, såfremt den kompetente myndighed har anmodet anmelderen om yderligere oplysninger og afventer disse.

Den forenkede procedure skal finde anvendelse på GMO'er, som opfylder visse endnu ikke fastsatte kriterier og krav til oplysninger. I følge forslaget skal disse kriterier og oplysningskrav, på forslag af Kommissionen eller medlemsstaterne, fastsættes af Kommissionen efter komiteprocedure IIIb, efter høring af offentligheden og relevante videnskabelige komitéer. Kriterierne/oplysningskravene skal bygge på videnskabelig dokumentation for sikkerhed for sundhed og miljø, samt på erfaringer med udsættninger af lignende GMO'er.

Efter den forenkede procedure har den kompetente myndighed 15 dage til at vurdere, hvorvidt anmeldelsen kan behandles efter denne procedure. Såfremt kravene er opfyldt, videresendes anmeldelsen til de øvrige medlemsstater og Kommissionen, som herefter har 30 dages høringsfrist. Der indføres en mæglingsperiode, således at parterne i alt har 45 dage til at opnå enighed. Opnås der enighed om markedsføring, skal den kompetente myndighed give skriftlig tilladelse inden for 15 dage. Således kan processen maksimalt tage 75 dage, såfremt mæglingsperioden anvendes fuldt ud, og 60 dage såfremt der ikke fremkommer nogen indvendinger i høringsfasen. Ved den forenkede procedure foreligger der ikke mulighed for fristforlængelse.

Proceduren for fornyelse af markedsføringstilladelser indebærer at, anmelderen senest 12 måneder inden udløbet af en tilladelse skal søge Kommissionen om en fornyet tilladelse. Anmeldelsen skal indeholde kopi af den oprindelige tilladelse, den obligatoriske overvågningsrapport og eventuelt nye oplysninger. Kommissionen videresender

straks anmeldelsen til medlemslandene, hvorefter den videre procedure stort set er identisk med den forenklede procedure beskrevet ovenfor. Opnås der enighed om at forny tilladelsen, skal den kompetente myndighed, der modtog den oprindelige anmeldelse, give tilladelse til fornyelse.

Fælles for alle forslagets tre markedsføringsprocedurer gælder, at såfremt der ikke kan opnås enighed om at give en markedsføringstilladelse inden for de nævnte tidsfrister, skal Kommissionen træffe en beslutning efter komiteprocedure IIIB inden for en frist på 3 måneder. Ved beregning af denne frist medregnes ikke tidsrum, hvor Kommissionen indhenter yderligere oplysninger fra anmelderen eller udtalelser fra videnskabelige komitéer. I det gældende direktiv er der ikke fastsat nogen frist for, hvornår Kommissionen skal have truffet beslutning.

Overflytning af forsøgsudsætning og markedsføring til produktlovgivning

Forsøgsudsætninger af produkter, der er omfattet af en produktlovgivning, som indeholder en miljørisikovurdering svarende til direktiv 90/220, foreslås ikke længere reguleret af 90/220, men af den pågældende produktlovgivning (artikel 5). En tilsvarende bestemmelse om overflytning af markedsføringstilladelser eksisterer i det gældende direktiv og er videreført i forslagets artikel 10.

Offentlighedens inddragelse

Kommissionen forpligtes til at høre offentligheden i markedsføringssager. I forbindelse med en medlemsstats behandling af en markedsføringsansøgning offentliggøres et, af anmelderen udarbejdet, resumé af ansøgningen. Offentligheden har herefter 30 dage til at fremsætte bemærkninger til Kommissionen, som straks skal videresende disse til samtlige medlemsstater. Offentlighedens mulighed for at fremsætte bemærkninger gælder ikke for markedsføringssager, der behandles efter den forenklede procedure.

Vurderingsrapporterne i markedsføringssager samt udtalelser fra de videnskabelige komiteer skal ligeledes offentliggøres.

Kommissionen offentliggør i EF-tidende et register over alle de produkter, der har fået markedsføringstilladelse efter direktivet. I forbindelse med forsøgsudsætningssager skal Kommissionen offentliggøre beslutninger om forsøgsudsætninger, samt resultatet af udsætningerne.

Høring af videnskabelige komitéer

Kommissionen skal, inden der indledes komiteprocedure til afgørelse af sager vedr. markedsføring eller brug af sikkerhedsklausulen, foretage en obligatorisk høring af de relevante videnskabelige komitéer vedr. alle spørgsmål som kan have konsekvenser for menneskers sundhed eller miljøet. Af præambelen fremgår desuden, at Kommissionen kan høre komitéer, som den har nedsat som rådgivende instanser vedrørende de etiske aspekter ved bioteknologi. I det gældende direktiv foreligger der ingen pligt for Kommissionen til at høre de videnskabelige komiteer.

Sikkerhedsklausulen

Sikkerhedsklausulen giver medlemsstaterne mulighed for midlertidigt at begrænse/forbyde brug eller salg af et produkt, der har opnået markedsføringstilladelse efter direktivet. Herefter afgøres sagen efter komiteproceduren. I forslaget præciseres betingelserne for anvendelse af sikkerhedsklausulen. Der stilles krav om, at en medlemsstat, på baggrund af nye oplysninger eller fornyet vurdering af eksisterende oplysninger, skal have en begrundet formodning om, at et produkt udgør en risiko for sundhed eller miljø. I henhold til det gældende direktiv skal en medlemsstat blot have "berettiget grund" til at formode, at produktet udgør en risiko for sundhed eller miljø.

2.2. Europa-Parlamentets udtalelse

Europa-Parlamentet har på plenarmøde den 11. februar 1999 vedtaget 78 ændringsforslag til Kommissionens oprindelige forslag. De vedtagne ændringsforslag afspejler en "søgen mod midten" holdning i en omfattende debat i de europæiske lande.

Følgende ændringsforslag skal fremhæves

- forslag om tidsbegrænsning på 12 år for tilladelser til markedsføring (Kommissionen har foreslået 7 år)
- forbud mod organismer, som overfører deres arvemateriale til andre organismer
- forbud mod brug af gener med resistens over for antibiotika, som benyttes til medicinsk behandling
- forslag om en liste (i et bilag til direktivet) over kategorier af GMO'er, som indeholder karakteristiske træk eller specifikke egenskaber, som på nuværende tidspunkt erkendes at indebære uacceptable risici for miljøet eller menneskers sundhed eller den biologiske mangfoldighed, og som derfor ikke må udsættes. Listerne tages op til nyvurdering og ændres på baggrund af fremtidig viden. Ifølge forslaget skal der udarbejdes kriterier for, hvornår GMO'erne kan slettes af listen.
- krav om mulighed for identifikation og sporing af GMO'er
- forslag om oprettelse af et europæisk agentur til godkendelse af GMO'er
- forslag om at den juridisk ansvarlige for en udsætning skal være civilretligt ansvarlig for enhver skade på menneskers sundhed og miljøet. De juridisk ansvarlige skal tegne ansvarsforsikringer, der er tilstrækkeligt store til dækning af opståede tab.
- forslag om forudgående samtykke fra importlandet før eksport af GMO'er fra EUs territorium, information til modtagerlandet og udveksling af oplysninger ved eksport af GMO'er til tredjelande samt import/eksporttilladelser
- forslag om en undersøgelse af de forventede socioøkonomiske fordele og omkostninger ved den foreslåede tilladelse til udsætning/markedsføring (præambeltekst).
- forslag om, at en anmelder ved forsøgsudsætning kan foretage udsætningen, hvis den kompetente myndighed ikke har reageret negativt inden for 45 dage.
- forslag om undtagelse af farmaceutiske produkter fra direktivets generelle bestemmelser og administrative procedurer.

2.3. Kommissionens reviderede forslag (KOM(1999)139)

På baggrund af Europa-Parlamentets udtalelse har Kommissionen udarbejdet og fremsendt et revideret forslag til ændring af direktiv 90/220. Heri har Kommissionen

indarbejdet 36 ændringsforslag fra Europa-Parlamentet. Derudover er 3 forslag delvist indarbejdet, mens 39 forslag er afvist.

Blandt de forslag Kommissionen har accepteret skal følgende fremhæves:

- Det tydeliggøres, at definition af "organisme" ikke omfatter mennesker.
- Definition af "miljømæssig risikovurdering" udvides til også at omfatte øjeblikkelige og fremtidige risiko for menneskers sundhed og miljøet.
- Der indføres en definition af "produkt", "ulovlig udsætning", "brug" og "brugere".
- Indførelse af midler som gør det lettere at identificere, kontrollere og trække GMO'er tilbage fra markedet, så direktivets administrative kontrol styrkes, uden at direktivets anvendelse besværliggøres.
- Overflytning af tilladelser til forsøgsudsætninger og til markedsføring fra direktiv 90/220 til produktlovgivningen, hvis produktlovgivningen kræver en miljørisikovurdering, der mindst svarer til den, der er fastsat i det reviderede udsætningsdirektiv.
- I forbindelse med fornyelse af tilladelser til markedsføring accepteres en case-by-case vurdering af, om den fornyet godkendelse skal tidsbegrænses.
- Kommissionens mulighed for at indhente rådgivning om generelle etiske spørgsmål hos Den Europæiske Gruppe vedrørende Etik inden for Naturvidenskab og Ny teknologi. Kommissionen kan få rådgivningen enten på eget initiativ eller efter anmodning fra Rådet eller Europa-Parlamentet.
- Bestemmelser om information til offentligheden i forbindelse med tilladelser til forsøgsudsætninger jvf. Århus-konventionen. Der er endvidere mulighed for, at medlemslandene, hvor det er hensigtsmæssigt og muligt, kan foretage høringer vedrørende forsøgsudsætninger. Der skal i direktivet fastlægges procedurer for offentlighedens medvirken.
- En understregning i den indledende tekst til direktivet af, at godkendelsesprocessen skal hvile på forsigtighedsprincippet.

Kommissionen har i indledningen til ændringsforslaget givet udtryk for, at den generelt set ikke har accepteret de ændringsforslag, hvor der er uoverensstemmelse med de grundlæggende principper i direktivet, som f.eks. princippet om en sag-til-sag-vurdering.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen har ikke eksplicit redegjort for nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser: Forslaget forventes ikke at medføre ændringer i lov nr. 356 af 6. juni 1991 om miljø og genteknologi. De foreslåede ændringer forventes at ville kunne gennemføres ved ændring af bekendtgørelse nr. 1098 af 11. december 1992 om godkendelse af forsøgsudsætning og markedsføring af genetisk modificerede organismer.

Økonomiske konsekvenser: *For erhvervslivet:* Forslaget om, at anmelderen skal gennemføre en obligatorisk overvågning og afrapportering i forbindelse med markedsføring vil sandsynligvis indebære økonomiske merudgifter for anmelderen. Desuden vil tidsbegrænsningen af markedsføringstilladelseerne indebære udgifter i forbindelse med fornyelsen af tilladelseerne. Omvendt vil de forenklede procedurer, der indebærer hurtigere afgørelser, formentlig have en positiv økonomisk effekt for erhvervslivet.

For forbrugerne: Forslaget vil ikke have nogen direkte økonomiske konsekvenser for forbrugerne. Der er dog muligt, at erhvervslivet vil foretage prisstigninger som kompensation for øgede udgifter.

For offentlige myndigheder: Forslaget om obligatorisk overvågning og afrapportering i markedsføringssager vil sandsynligvis medføre en forøget tilsynsindsats for staten og hermed et forøget administrativt ressourcebehov. Tidsbegrænsningen af markedsføringstilladelseerne vil ligeledes indebære et øget administrativt ressourcebehov i forbindelse med behandling af ansøgninger om fornyelse af tilladelseerne. Forslaget forventes ikke at medføre kommunaløkonomiske konsekvenser.

Beskyttelsesniveauet: De foreslåede bestemmelser vedr. præcisering af risikovurderingen, obligatorisk overvågning og tidsbegrænsede markedsføringstilladelse antages at ville påvirke beskyttelsesniveauet i en positiv retning. Hvorvidt indførelse af den forenklede procedure i markedsføringssager vil påvirke beskyttelsesniveauet er endnu uvist, idet kriterierne for hvilke GMO'er der skal omfattes af proceduren endnu ikke er vedtaget. Det skal i den forbindelse bemærkes, at forslaget foreskriver, at kriterierne skal bygge på videnskabelig dokumentation for sikkerhed for sundhed og miljø, samt på erfaringer med lignende GMO'er.

F.s.v.a. forsøgsudsætning forudsætter forslaget, at overflytning af regulering af forsøgsudsætning til relevante produktlovgivninger foreskriver en miljørisikovurdering svarende til direktiv 90/220. En overflytning vil således ikke direkte få betydning for beskyttelsesniveauet. Imidlertid er der andre elementer i direktiv 90/220 som har betydning for beskyttelsesniveauet. Det gælder således bestemmelserne om fx sikkerhedsklausul, komiteprocedure og hjemmelsgrundlag, hvori er indeholdt en miljøgaranti (artikel 95, stk. 4/stk. 5 TEF (tidligere artikel 100 A, stk. 1)). En overflytning af forsøgsudsætning til produktlovgivning vil derfor kunne forringe beskyttelsesniveauet, hvis denne produktlovgivning har en svagere sikkerhedsklausul, en anden komiteprocedure (fx IIIa) eller et hjemmelsgrundlag uden miljøgaranti.

Ovennævnte problematik er også gældende ved overflytning af tilladelse til markedsføring af genetisk modificerede organismer fra direktiv 90/220 til produktlovgivning.

5. Høring

Kommissionens oprindelige forslag har i perioden 12. marts - 3. april 1998 været til høring hos 62 parter. Høringslisten består af de parter, der sædvanligvis bliver spurgt i forbindelse med markedsføringssager og forsøgsudsætninger i Danmark, suppleret

med medlemmerne fra Forbrugerrådets Dialogforum samt udvalgte parter fra den høringsliste, der anvendes i forbindelse med direktiv 90/219/EØF om indesluttet anvendelse.

Miljøstyrelsen har modtaget høringssvar fra følgende høringssvarparter: *Akademiet for Tekniske Videnskaber (ATV), Forskningscenter RISØ, Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Danmarks Miljøundersøgelser (Silkeborg), Landbrugsrådet (ligeledes på vegne af De Danske Landboforeninger og Dansk Familielandbrug), Foreningen af Bioteknologiske Industrier i Danmark (FBID), Dansk Dagligvareleverandør Forening, Dansk Handel og Service, Danmarks Naturfredningsforening (DN), Foreningen af Danske Biologer, Landsforeningen Økologisk Jordbrug (LØJ), NOAH, Greenpeace, Forbrugerrådet, Advokatrådet, Amtsrådsforeningen og Kommunernes Landsforening.* Derudover har forbrugerbevægelsen *Grønne Familier* indsendt et høringssvar og samtidig anmodet om at blive optaget på høringslisten.

Dansk Dagligvareleverandør Forening, Dansk Handel og Service, Advokatrådet har ikke haft kommentarer til forslaget.

Samlet set tager de øvrige høringssvar stort set alle aspekter i ændringsforslaget op. Af hensyn til overskueligheden er de enkelte høringssvar ikke refereret. I stedet er kommentarerne grupperet efter emner: en generel del, del B om forsøgsudsætning og del C om markedsføring.

Generelle kommentarer:

De grønne organisationer (*DN, Foreningen af Danske Biologer, LØJ, Grønne Familier, NOAH og Greenpeace*) anfører, at direktivet skal bygge på forsigtighedsprincippet, som bør administreres stramt.

DN, Foreningen af Danske Biologer, Grønne Familier og NOAH ønsker alle under en eller anden form en vurdering af nytteværdien, inden et produkt kan godkendes. Herudover finder *DN*, at spørgsmålet om "bedste teknologivurdering" bør inddrages eller en vurdering svarende til en VVM-vurdering (*DN, Foreningen af Danske Biologer*).

Muligheden for at høre en etisk komité, og dermed tage andre hensyn end videnskabelige kendsgerninger, hilses velkommen af *Landbrugsrådet, DN, Foreningen af Danske Biologer, LØJ og Grønne Familier*.

En del af høringssvarene beskæftiger sig med offentlighedens mulighed for at få indsigt og indflydelse på beslutningsprocesserne. Generelt er der et stort ønske om, at der er åbenhed om beslutningsprocesserne. *DN* foreslår, at høringssvar bør tilgå de videnskabelige komiteer, for at de kan tage stilling til rejste problemstillinger. *NOAH* foreslår, at medlemslandene forpligtes til at offentliggøre relevant materiale på Internettet.

Mærkningsspørgsmålet kommenteres i de fleste høringssvar. Den generelle holdning er, at produkter skal mærkes på en gennemskuelig måde, og at mærkning med for-

muleringen "kan indeholde" er uacceptabel. *Greenpeace* og *NOAH* foreslår, at GMO'er og traditionelt forædlede produkter skal holdes adskilt i alle produktionsled for at sikre, at der kan foretages en meningsfuld mærkning og gives et frit forbrugervalg.

Ændringen af komitéproceduren fra IIIa til IIIb kommenteres ligeledes af mange høringspartnere. I alle tilfælde er der tale om stor tilfredshed hermed.

Kommunernes Landsforening, *Greenpeace* og *Grønne Familier* ønsker, at der i direktivet laves en tilføjelse om erstatningsansvar, og/eller at der indføres et "forureneren betaler"- princip.

Del B - forsøgsudsætning:

Når det gælder forskning og udvikling, er det især de strømlinede procedurer, der giver anledning til kommentarer. Den generelle holdning er, at viden om mulige effekter ved udsætning i miljøet stadig ikke er tilstrækkelig til, at strømlinede procedurer kan anbefales.

LØJ og *Greenpeace* ønsker ikke, at reguleringen af forsøgsudsætninger skal overføres til produktlovgivningen.

Foreningen af Bioteknologiske Industrier i Danmark mener generelt, at de ændrede godkendelsesprocedurer for del B ansøgninger er en forbedring, men at forslaget ikke rummer tilstrækkelig fleksibilitet til løbende at kunne tilpasses den hastige teknologiske udvikling. Foreningen tilslutter sig forslaget, hvad angår flerstatsgodkendelser og opdelinger i kategorier.

Del C - Markedsføring:

F.s.v.a. markedsføring kommenterer stort set alle høringsparterne de fælles retningslinier for risikovurdering, kravet om overvågning, tidsbegrænsningen af markedsføringstilladelser og høring af videnskabelige komiteer. En del ser disse tiltag som positive forbedringer, medens andre mener, at disse tiltag blot foregiver en forbedret sikkerhed for miljø og sundhed eller er i direkte modstrid med forsigtighedsprincippet.

Flere anfører, at overvågning er i strid med forsigtighedsprincippet, idet der ikke burde gives tilladelse til markedsføring, hvis der er tvivl om konsekvenserne. Ydermere anføres, at det er svært eller måske endda umuligt at lave overvågning af uforudsete effekter. *Foreningen af Bioteknologiske Industrier i Danmark* anbefaler, at der kun stilles krav om obligatorisk overvågning i tilfælde, hvor der under risikovurderingen er påvist potentielle uønskede risici.

En del af høringssvarene undrer sig over, hvorfor tilladelse til markedsføring skal gives for netop syv år. *Foreningen af Bioteknologiske Industrier i Danmark* anfører, at tidsbegrænsning er ude af trit med anden lovgivning på området, fx. *Novel Food*.

I forbindelse med høring af videnskabelige komiteer påpeger DMU, at en bredere økologisk og miljøfaglig ekspertise bør inddrages i processen. Foreningen af Danske Biologer gør opmærksom på, at forskere netop ofte er - og må være - uenige, når det drejer sig om at spå om fremtiden. DN påpeger ligeledes, at forelæggelse for en videnskabelig komité ikke nødvendigvis fører til øget klarhed og problemløsning.

Forskningscenter RISØ og Foreningen af Danske Biologer mener, at der bør åbnes mulighed for at beskikke uvildige eksperter til at foretage monitoring.

Foreningen af Bioteknologiske Industrier i Danmark finder det uheldigt, at det samlede tidsforbrug fra ansøgning til godkendelse vil være præcis lige så uforudsigeligt, som tilfældet er i dag, og anbefaler indførelse af tidsfrister for de dele af godkendelsesprocedurerne, der udlægges i komiteer.

Rammenotat om Kommissionens ændringsforslag har været udsendt i høring i EF-miljøspecialudvalget den 1. maj 1998, hvor SID bl.a. anførte, at direktivet bør bygge på forsigtighedsprincippet, at genmodificerede produkter bør have en nytteværdi for miljø eller sundhed, samt at der bør indføres et "forureneren betaler"- princip. SID er uforstående over for, at markedsføringstilladelser gives for 7 år, og behovet for obligatorisk overvågning, da markedsføringstilladelser kun bør gives, hvis produktet er uden risici for sundhed eller miljø.

Høring i EF-miljøspecialudvalg Rammenotat om Kommissionens oprindelige forslag har været drøftet i specialudvalget den 3. december 1998. DN og Greenpeace støttede indstillingen om, at "kan indeholde"-mærkningen ikke er relevant i forbindelse med direktiv 90/220, og at der således kun skal eksistere en mærkningsmodel, som sikrer, at produkter, der indeholder eller består af genmodificerede organismer mærkes med at de indeholder genetisk modificerede organismer. DN fandt at offentligheden også burde inddrages i forbindelse med forenklede procedurer og forsøgsudsætningssager. SID beklagede, at forslaget ikke omfattede "forureneren betaler princippet" og forholdet mellem nytteværdi og risiko for ansatte. Endvidere fremhævede SID, at den etiske komite burde sammensættes bredt, så ikke kun eksperter, men også NGO'ere og arbejdstagere bliver repræsenteret i komiteen.

Kommissionens reviderede forslag har ikke været sendt i høring, men rammenotat om forslaget har været udsendt i skriftlig høring i EF-miljøspecialudvalget den 10. maj 1999. SID fremhæver, at direktivet bør bygge på forsigtighedsprincippet, at genmodificerede produkter bør have en nytteværdi for samfundet både hvad angår miljø og sundhed, og der bør indføres et forureneren betaler princip. På EF-specialudvalgets møde den 31. maj 1999 fremkom der ikke indvendinger mod den danske holdning udover Det Økologiske Råd, der mente, at Danmark bør blokere såfremt overførsler til produktlovgivningen medfører at miljøgarantien ikke kan anvendes.

Ad punkt 4. Forslag til Europa Parlamentets og Rådets forordning om organisationers frivillige deltagelse i en fællesskabsordning for miljøledelse og miljørevision.

KOM(98) 622

1. Status

Kommissionen oversendte den 3. november 1998 ovennævnte forslag til medlemsstaterne.

Forslaget er baseret på artikel 175, stk. 1 TEF (tidligere traktatens artikel 130 S, stk. 1). Det skal derfor behandles efter proceduren om fælles beslutningstagen i TEF artikel 251 (tidligere samarbejdsproceduren i artikel 189 C).

Kommissionens forslag er et udkast til revision af forordning 1836/93/EØF om industrivirksomheders frivillige deltagelse i en fællesskabsordning for miljøstyring og miljørevision (i det følgende kaldet EMAS I). Ifølge EMAS I skal Kommissionen senest fem år efter forordningens ikrafttræden, dvs. senest 1. juli 1998, tage ordningen op til fornyet behandling og om nødvendigt forelægge Rådet forslag om passende ændringer.

Grundnotat om sagen er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 26. februar 1999. Sagen har endvidere været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 5. marts 1999 forud for Rådsmødet den 11. marts 1999.

Europa-Parlamentet har den 15. marts 1999 afgivet betænkning om forslaget.

Formandskabet har sat punktet på dagsordenen med henblik på en fælles holdning.

2. Formål og indhold

Ifølge EMAS forordningen skal Kommissionen senest fem år efter forordningens ikrafttræden, dvs. senest 1. juli 1998, tage ordningen op til fornyet behandling og om nødvendigt forelægge Rådet forslag om passende ændringer.

Ifølge ændringsforslaget skal virksomheden ligesom i EMAS-forordningen påvise, at miljølovgivningen overholdes, definere en miljøpolitik, gennemgå virksomhedens miljøpåvirkninger, miljøindsats og -resultater, opstille et miljøprogram og et miljøledelsessystem, gennemføre miljørevisioner og udarbejde en miljøredegørelse. Miljøledelsessystemet og miljøredegørelsen skal herefter gennemgås og godkendes af en akkrediteret verifikator. Endelig skal miljøredegørelsen gøres tilgængelig for offentligheden.

Formålet med Kommissionens ændringsforslag er

- at øge EMAS-ordningens muligheder for at bidrage til en bæredygtig udvikling
- at rationalisere forholdet mellem EMAS og de internationale standarder for miljøledelse
- at øge inddragelsen af medarbejderne
- at synliggøre virksomhedernes deltagelse i EMAS
- at gøre gennemførelsen af EMAS i de forskellige medlemsstater mere ensartet

På den baggrund udvides anvendelsesområdet til at omfatte alle organisationer med betydelige direkte og indirekte miljøpåvirkninger og ikke som i den gældende ordning kun industrivirksomheder.

Med ændringsforslaget inddrages den internationale standard ISO 14001 direkte i EMAS. Herved undgås dobbeltarbejde, når man går fra ISO 14001 til EMAS (hvilket er tilfældet for 85% af de danske EMAS virksomheder).

Udvalgsproceduren for det tidligere artikel 19-udvalg, som kan ændre bilagene i forordningen, ændres fra en IIIA-procedure til en IIA-procedure, for ifl. Kommissionen hurtigere at kunne reagere på den internationale udvikling.

Medarbejderne skal i højere grad inddrages ved gennemførelsen af EMAS.

Små- og mellemstore virksomheders deltagelse i ordningen skal fremmes. Dette skal ske gennem vejledning til verifikatorerne samt gennem støtteforanstaltninger som f.eks. reduceret registreringsgebyr.

EMAS skal udnyttes i forbindelse med gennemførelse og kontrol med lovgivningen.

EMAS-ordningen skal generelt fremmes, bl.a. ved at indføre et logo.

De deltagende organisationers miljøindsats og -resultater skal forbedres, og det skal sikres, at EMAS-kravene overholdes gennem hyppigere verifikation, rapportering og øget tilsyn med verifikatorerne.

En ensartet gennemførelse af EMAS i medlemsstaterne skal sikres gennem oprettelse af fora for akkrediteringsorganerne og registreringsorganerne.

Europa-Parlamentets udtalelse

Europa-Parlamentet har den 15. marts 1999 afgivet betænkning om forslaget.

Europa-Parlamentet har stillet ændringsforslag, om at organisationer med intervaller på 12 til 36 måneder skal opdatere miljøredegørelsen, lade opdateringerne bekræfte af en miljøverifikator og offentliggøre disse.

Det foreslås, at det nye EMAS-logo tillige må anvendes i forbindelse med produktinformation. Anvendelsen forudsætter, at informationerne indgår i virksomhedens miljøredegørelse, at de ikke er vildledende, og at de er bekræftede af verifikator.

Herudover foreslås, at virksomhederne løbende skal forbedre miljøindsatsen gennem anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT), og at dette skal bekræftes af verifikator.

Endelig foreslår Europa Parlamentet, at EMAS-virksomheder skal foretrækkes i forbindelse med offentlige indkøb.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen oplyser, at det var nødvendigt at indføre EMAS for at sikre lige vilkår på det indre marked. Mangelen på en sådan ordning på europæisk plan kunne have resulteret i indbyrdes inkompatible nationale ordninger til skade for det indre marked.

Dette forslag ændrer ikke situationen for det indre marked og respekterer fortsat subsidiaritetsprincippet, idet den tekniske gennemførelse af EMAS overlades til medlemsstaterne, som udpeger registreringsorganerne og akkrediteringsorganerne.

Herved kan EMAS bidrage effektivt til at forbedre miljøresultaterne i de europæiske virksomheder, samtidig med at de foranstaltninger, som kan gennemføres fyldestgørende på nationalt plan, overlades til medlemsstaterne.

4. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Ændringsforslaget indebærer mindre ændringer i enkelte bekendtgørelser.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget er i store træk en videreførelse af EMAS-ordningen og indebærer derfor generelt ikke yderligere økonomiske eller administrative konsekvenser.

Staten

For Miljøstyrelsen indebærer ændringen, at flere miljøredegørelser skal behandles, dog primært i form af supplementer til allerede gennemgåede miljøredegørelser. Selv om der antalmæssigt skal behandles 3 gange så mange miljøredegørelser, skønnes arbejdsbyrden kun at blive fordoblet svarende til en ekstra ressource på 0,3 årsværk.

Amter og kommuner

Ændringen skønnes ikke at indebære yderligere økonomiske eller administrative konsekvenser for amter og kommuner, da forslaget ikke pålægger disse nye opgaver.

Erhvervslivet

Iflg. forslaget skal alle EMAS-virksomheder fremover udarbejde en miljøredegørelse og have kontrolbesøg af verifikator hvert år. I dag kan virksomhederne i visse tilfælde nøjes med kun at udarbejde en egentlig miljøredegørelse hvert 3. år, ligesom kontrolbesøgene - hvis EMAS virksomhederne ikke samtidig har ISO 14001 certifikat - tilsvarende kan nøjes med at skulle foretages hvert 3 år.

Imidlertid har ca. 85 % af EMAS-virksomhederne kombineret deres EMAS-registrering med et ISO14001 certifikat. Disse virksomheder er forpligtet til at modtage kontrolbesøg hvert år, mens miljøredegørelser skal udarbejdes hvert 3. år. For disse virksomheder vil forslaget således indebære ekstra omkostninger i forbindelse med udarbejdelse af årlige miljøredegørelser, men ikke f.s.v.a. kontrolbesøgene.

For de ca. 15 % af EMAS-virksomhederne som i dag ikke har ISO14001 certifikat skønnes forslaget at indebære ekstra omkostninger i forbindelse med de årlige kontrolbesøg og miljøredegørelser. Til gengæld får disse virksomheder uden yderligere omkostninger mulighed for at få et internationalt gældende ISO 14001 certifikat, som de tidligere har skullet betale for separat.

For de virksomheder der ikke i dag er registreret under de nuværende ordninger, men som fremover ønsker at blive EMAS- og ISO14001-registreret efter ændringsforslaget, betyder forslaget, at de nu alene skal betale for den nye EMAS-registrering men ikke for en ISO14001-registrering, som ellers beløber sig til 50.000 til 100.000 kr.

Registreringen/certificeringen bliver derfor samlet set væsentlig billigere - til gengæld stiger omkostningerne til den hyppigere udarbejdelse af en miljøredegørelse. Dette opvejes dog i en vis grad af den allerede vedtagne regel om, at EMAS virksomheder kun skal betale 50% i tilsynsgebyr - en besparelse der for de større virksomheder er på 80.000 kr. årligt.

Ifølge vurderinger fra Erhvervsredegørelsen 1997 udgør selve certificeringen kun ca. 10% af de samlede omkostninger, som en virksomhed må afholde, når den frivilligt vælger at få et ISO certifikat - eller i dette tilfælde blive EMAS registreret.

Det er vanskeligt at bedømme den samlede effekt af alle disse forhold, men i værste fald skønnes der kun at blive tale om en beskedent meromkostning for en mindre del af de danske virksomheder, der vælger at tilslutte sig den nye EMAS-ordning.

Beskyttelsesniveau

Udvidelsen af EMAS-forordningens anvendelsesområde vil indebære en positiv påvirkning af beskyttelsesniveauet. Desuden kan den overskuelighed der opnås gennem indarbejdningen af ISO 14001 i EMAS-forordningen indirekte medvirke til, at flere virksomheder vil tilslutte sig ordningen, hvilket ligeledes vil kunne medføre en påvirkning af beskyttelsesniveauet i positiv retning.

5. Høring

Forslaget har været i høring hos 65 høringsparter, hvoraf 26 afgav høringssvar. Af høringssvarerne var der 10, der ikke havde bemærkninger til forslaget, medens de resterende 16 generelt var positive overfor forslaget.

Ændringerne vedrørende udvidelse af anvendelsesområdet, inddragelse af den internationale standard ISO 14001 direkte i EMAS II, bedre muligheder for SMV'ernes deltagelse, fremme af EMAS bl.a. ved at indføre et logo samt sikring af en ensartet gennemførelse af EMAS i medlemsstaterne gennem oprettelse af fora for akkrediteringsorganerne og registreringsorganerne vurderes positivt af alle, i enkelte tilfælde med redaktionelle forslag til forbedringer.

Det nye krav, om at medarbejderne inddrages ved gennemførelsen af EMAS, vurderes stort set som et plus. Dog peger Dansk Metal og Dansk Industri på, at dette må ske

med respekt for nationale regler, aftaler og traditioner, mens BVQI peger på, at denne bestemmelse bør gøres mere operationel.

Ændringen, der øger de deltagende organisationers miljøindsats og -resultater og sikre at EMAS-kravene overholdes gennem hyppigere verifikation, rapportering og øget tilsyn med verifikatorerne, møder positiv forståelse fra Københavns Kommune og Dansk Metal, mens Dansk Industri finder, at det er et fordyrende element og specifikt opfatter forslaget i Annex I.B.3 i retning af, at virksomheden nu aktivt skal opsøge alle interessenter.

Sagen har været forelagt EF-specialudvalget for miljøspørgsmål den 31. maj 1999, hvor der ikke fremkom bemærkninger.

Ad punkt 5 - Kommissionens meddelelse til det Europæiske Råd og Parlamentet: "Preparing for implementation of the Kyoto Protocol".

KOM (99) 230

1. Baggrund

Det Europæiske Råd bad på mødet i Wien den 11.- 12. december 1998 Kommissionen om at udarbejde et oplæg til en strategi for Fællesskabets indfrielse af forpligtelserne i forhold til Kyoto-protokollen. Kommissionen godkendte den 19. maj 1999 meddelelsen "Preparing for implementation of the Kyoto Protocol", som oplæg til diskussionen vedrørende EU's klimaforpligtelser på det Europæiske Råds møde i Köln den 8. juni 1999. Sagen er sat på Rådets dagsorden til præsentation.

2. Formål og indhold

Kommissionen påpeger, at EU's udledning af drivhusgasser har været stigende siden 1994, samt at udledningerne forventes at stige yderligere frem mod 2010, hvis der ikke tages nye initiativer med det samme.

Det forventes dog, at EU på baggrund af reduktioner gennemført før 1994 vil være i stand til at begrænse udledningerne i 2000 til et niveau svarende til niveauet i 1990. Dermed efterleves stabiliseringsmålsætningen i FN's Klimakonvention.

Kommissionens fremskrivninger viser, at EU's udledning af drivhusgasser frem til 2010 med de nuværende initiativer vil stige til et niveau svarende til 6% over niveauet i 1990. Den forventede stigning medfører et samlet reduktionsbehov for EU på 600 mio. tons CO₂, svarende til 14% af udledningerne i 1990 og 2000.

Væksten skyldes næsten udelukkende stigende udledninger i transportsektoren. Udledningerne fra husholdninger, landbrug, samt el- og varmeproduktion ventes at stabilisere sig, mens udledningerne fra industrisektoren ventes at falde.

En række indsatsområder bør således styrkes, hvis EU skal efterleve sine forpligtelser i forhold til Kyoto-protokollen. De vigtigste er politikker og virkemidler, pilotfase for handel med kvoter, samt systemer til overvågning af drivhusgasudledningen.

Det konstateres, at EU kan indfri sine forpligtelser på klimaområdet ved hjælp af interne politikker og virkemidler, og en tredjedel af de nødvendige reduktioner vil kunne realiseres til omkostninger under 5 Euro/ton CO₂. Kommissionen opfordrer til, at indsatsen styrkes på såvel nationalt som internationalt niveau. Der henvises til at integrationsprocessen vedrørende miljøaspekter i sektorpolitikker udgør et særdeles væsentligt element i klimapolitikken, og de respektive Råd opfordres kraftigt til at vedtage fælles og koordinerede politikker og virkemidler på EU-niveau med henblik på at nedbringe udledningen af drivhusgasser.

Konkret opfordres Rådet til at vedtage Kommissionens forslag til afgifter på energiprodukter. Medlemslandene opfordres til at drage nytte af eksisterende positive erfaringer med fiskale instrumenter, herunder afgiftsdifferentiering efter kulstofindhold.

Kommissionen minder også om, at gennemførelsen af IPPC-direktivet i medlemslandene kunne være en oplagt lejlighed til at få klimapolitikken integreret i godkendelsen af de største virksomheder, og til at udveksle informationer om BAT, også inden for energianvendelse.

Endvidere anerkender Kommissionen, at effektive og ambitiøse miljøaftaler med industrien kan udgøre basis for reduktion af udledningerne på visse områder. Med henblik på at kunne demonstrere væsentlige fremskridt i 2005 inviteres industriens organisationer til, inden udgangen af 1999, at udmelde konkrete reduktionsmål, hvorefter de første aftaler kan være udformet inden udgangen af 2000.

Med hensyn til ratifikationen finder Kommissionen det naturligt, at sidste års byrdefordeling gøres retlig bindende på fællesskabsniveau. Såfremt et land overskrider sine emissionsrettigheder kan det bringe hele Fællesskabets overholdelse i fare. For at håndtere dette kunne der fastsættes bestemmelser om forholdet mellem Fællesskabet og medlemslandene i tilfælde af manglende overholdelse, eventuelt med behandling af overskridelser ved EF-domstolen.

De tre Kyoto-mekanismer er nye instrumenter, der kræver fortsat udvikling for at kunne komme til at fungere i praksis. Kommissionen opfordrer til, at EU gennem en intern debat søger at opnå en fælles holdning til udformningen af reglerne for anvendelse af mekanismerne.

For at høste erfaring med international kvotehandel foreslår Kommissionen, at der i EU etableres et internt system for handel med kvoter. Kommissionen har tidligere foreslået, at et sådant system iværksættes i 2005. Kommissionen tilbyder at udarbejde et "Green Paper", med beskrivelse af mulige handelssystemer, kriterier for at gennemføre en pilotfase, mulig deltagelse af private virksomheder, samt samspillet med eksi-

sterende virkemidler. En pilotfase vil kunne gennemføres, hvis to eller flere medlemsstater er parate til at deltage.

En forudsætning for en troværdig reduktionsindsats er en effektiv overvågning af de faktiske udledninger. Kommissionen foreslår, at EU styrker sin overvågning af udledninger, også med henblik på at forbedre mulighederne for at overvåge globale udledninger.

Med hensyn til nødvendigheden for dialog med udviklingslande henviser Kommissionen til, at udviklingsbistanden ikke må forveksles med CDM-projekter, men at der i øvrigt er et behov for at se udviklingsbistanden i sammenhæng med klimaproblematikken. Konkret peger Kommissionen på behovet for at integrere klimaaspekter i ulandspolitikken med henblik på at sikre en "klimavenlig" bistand, og Kommissionen vil udarbejde retningslinier i form af "Code of conduct" der behandle dette forhold.

Kommissionen peger ligeledes på nødvendigheden af at blandt andet investeringer i kandidatlandene ses i sammenhæng med klimamålsætninger.

3. Nærhedsprincippet og proportionalitet

Kommissionen har ikke redegjort herfor.

4. Konsekvenser

Meddelelsen har ingen lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser for Danmark, ej heller kommunaløkonomiske. Med en eventuel godkendelse af meddelelsen i den foreliggende udgave vil dog blive iværksat en proces, der på et senere tidspunkt kan medføre konkrete forslag til lovgivning, der må skønnes at ville få økonomiske konsekvenser for Danmark.

5. Høring

Sagen har ikke været i høring. Sagen har været forelagt EF-specialudvalget for miljøspørgsmål den 31. maj 1999.

Ad punkt 6 - Forslag til Europa Parlamentets og Rådets Forordning om det finansielle instrument for miljøet (*Life*)

KOM (1998) 720

1. Status

Kommissionen sendte den 10. december 1998 ovennævnte forslag til Rådet.

Forslaget er baseret på artikel 175, stk. 1 TEF (tidligere traktatens artikel 130S, stk. 1) og skal derfor behandles efter proceduren om fælles beslutningstagen art. 251 TEF (tidligere samarbejdsproceduren i artikel 189C).

Grundnotat om forslaget er sendt til Europaudvalget den 25. marts 1999.

Europa-Parlamentet har afgivet udtalelse om forslaget den 15. april 1999.

Formandsskabet har sat punktet på dagsordenen med henblik på fastlæggelse af fælles holdning.

2. Formål og indhold

Kommissionens forslag:

Forslaget er Kommissionens forslag til en forlængelse af det finansielle instrument for miljøet (*Life*) med endnu en fase (III). *Life* blev oprettet ved Rådets forordning (EØF) nr. 1973/92, som trådte i kraft 23. juli 1992 (*Life I*). Instrumentet blev ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 1404/96 (*Life II*), som udløber 31. december 1999. Ifølge denne forordnings artikel 14 skal Kommissionen forelægge Rådet og Europaparlamentet et forslag til eventuelle tilpasninger, der skal foretages med henblik på instrumentets videreførelse efter anden etape.

Formålet med Kommissionens forslag til *Life III* er, gennem en tilskudsordning, at bidrage til udviklingen af Fællesskabets politik på miljøområdet, navnlig med hensyn til miljøets integrering i politikken på andre områder og til gennemførelse og ajourføring af miljølovgivningen.

Life består af tre tilskudsområder, *Life-Natur*, *Life-Miljø* og *Life-Tredjelande*.

Der foreslås en samlet bevilling på 613 mio. ecu for *Life III* (2000 - 2004). Bevillingen for *Life II* var 450 mio. ecu. i perioden 1996 - 1999). En stigning i gennemsnitlig årlig udbetaling på 10%. Fordelingen mellem de tre indsatsområder er 47 % til *Life-Natur*, 47% til *Life-Miljø* og 6 % til *Life-Tredjelande*.

Life-Natur

Formålet med *Life-Natur* er at bidrage til gennemførelsen af Rådets direktiv om beskyttelse af vilde fugle (79/409/EØF af 2.april 1979, fuglebeskyttelsesdirektivet), Rådets direktiv om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (92/43/EØF af 21. maj 1992, habitatdirektivet) og navnlig det Europæiske net Natura 2000.

Der kan ydes støtte til a) naturbevaringsprojekter, der bidrager til gennemførelsen af fuglebeskyttelsesdirektivet og habitatdirektivet, og som bidrager til at opretholde eller genoprette naturtyper og populationer af arter og b) ledsageforanstaltninger, som behøves til forberedelse af projekter med deltagelse af flere lande, udveksling af erfaringer mellem projekter samt overvågning og evaluering af projekter foruden viderefremidling af resultaterne, herunder fra projekter, der er vedtaget i tidligere faser af *Life*. Ledsageforanstaltningerne om forberedelse af projekter med deltagelse af flere lande, udveksling af erfaringer mellem projekter er nye i forhold til den nuværende forordning.

Projekter under *Life-Natur* skal tage sigte på lokaliteter, som en medlemsstat har foreslået som habitatområde efter habitatdirektivet, fuglebeskyttelses-områder udpe-

get efter fuglebeskyttelsesdirektivet eller arter, der er beskyttet efter habitatdirektivet eller fuglebeskyttelsesdirektivet.

For Central og Østeuropæiske lande, der i overensstemmelse med associeringsaftalerne med disse lande kan deltage i *Life*, skal projekter tage sigte på et område af international betydning, som rummer en naturtype eller en art, der er omfattet af habitatdirektivet, en fugleart omfattet af fuglebeskyttelsesdirektivet eller en trækfugleart, der forekommer i Fællesskabet. Desuden kan projekter omfatte en naturtype eller art, som ikke findes i Fællesskabet, men som kræver særlige bevaringsforanstaltninger i henhold til Bern-konventionens resolutioner.

Kommissionen foretager - med videnskabelig bistand fra eksterne konsulenter - en foreløbig udvælgelse blandt ansøgningerne. På det grundlag udarbejder Kommissionen en liste over udvalgte projekter, som forelægges til udtalelse for medlemsstaterne i Habitatudvalget.

Der kan ydes 50% tilskud til naturbevaringsprojekter. Undtagelsesvis kan satsen andrage 75% for projekter der er rettet mod prioriterede arter eller naturtyper, som er omfattet af habitatdirektivet eller udryddelsestruede fuglearter omfattet af fuglebeskyttelsesdirektivet. Der kan ydes 100% tilskud til ledsageforanstaltninger.

Life-Miljø

Formålet med *Life-Miljø* er at bidrage til udvikling af innovative teknikker og metoder, som tager sigte på

- at integrere miljøhensyn i den fysiske planlægning og arealanvendelse, navnlig i bymiljøet,
- minimere miljøbelastningen fra industriproduktion gennem forebyggende tiltag,
- at genanvende alle former for affald med henblik på rationel håndtering af affaldsstrømme,
- at mindske miljøbelastningen fra produkter på et integreret grundlag, hvor både produktions-, distributions- og forbrugerleddet tages i betragtning.

Der kan ligeledes ydes tilskud til forberedende projekter, som tager sigte på udvikling af nye tiltag på miljøområdet.

Der kan desuden gennem *Life-Miljø* gives støtte til forberedende projekter og til ledsageforanstaltninger, som tager sigte på evaluering, overvågning og fremme af projekter igangsat i alle tre *Life*-etaper, til erfaringsudveksling mellem projekter og oplysning om projektresultater og -erfaringer.

Støtte gives som medfinansiering af projekterne. Der yde maksimalt 50% af de støtteberettigede omkostninger. For projekter, som genererer betydelige indtægter sænkes tilskudssatsen til 30%, og i så fald skal støttemodtagerens bidrag være mindst lige så stort som den ydede støtte. Ledsageforanstaltningerne kan støttes med 100%.

Life-Tredjelande

Formålet med *Life*-Tredjelande er at bidrage til skabelsen af de nødvendige færdigheder og administrative strukturer på miljøområdet og til udarbejdelse af miljøpolitikker og handlingsprogrammer i tredjelande med kyststrækning ud mod Middelhavet eller Østersøen, bortset fra ansøgerlandene i Central- og Østeuropa, der har indgået associeringsaftale, og ansøgerlandene i Middelhavet, når de har indgået associeringsaftale med Fællesskabet.

Life Natur og *Life* Miljø er åben for central- og østeuropæiske lande, der har indgået en associeringsaftale med Fællesskabet. Disse lande kan ikke opnå støtte gennem *Life*-Tredjelande-delen.

Europa-Parlamentets udtalelse

Europa-Parlamentet har udtalt sig om Kommissionens forslag til *Life III* på sit møde den 15. april 1999.

Europa-Parlamentet stiller 46 ændringsforslag.

Parlamentet stiller en række ændringsforslag til forvaltningmæssige og styringsmæssige tiltag omkring *Life*. Indholdsmæssigt ønsker Parlamentet, at bæredygtig udvikling indskrives i formålet med *Life* og at tværnationale projekter skal kunne fremmes. Parlamentet lægge ligeledes vægt på, at bymiljøet indskrives som særligt fokusområde i *Life*-miljø. Tilsvarende ønsker Parlamentet, at projekter om grundvand og overfladevand samt projekter om begrænsning af luftforurenende stoffer, som påvirker miljøet skal kunne støttes. Parlamentet ønsker desuden beskæftigelseselement inddraget ved udvælgelsen af projekter under *Life*. Parlamentet ønsker en hævnning af referencebeløbet for *Life* med 50%, hvis det er muligt indenfor budgetrammen.

Kommissionens andet forslag

Kommissionen har forholdt sig til Europa-Parlamentets udtalelse og har fremsat et ændret forslag til forordning.

I der reviderede forslag er der sket følgende materielle ændringer:

Bæredygtig udvikling nævnes i formålet for *Life*. Der skal ligeledes lægges vægt på udbredelsen af resultater, herunder implementering i udviklingen af Fællesskabet miljøpolitik.

Kommissionen inddrager Parlamentets ændringsforslag om at projekter baseret på multinationalt samarbejde, der fremmer grænseoverskridende, transnationalt eller regionalt samarbejde skal kunne prioriteres.

Life- Miljø er udvidet således, at:

- overvejelser om bæredygtig udvikling skal indgå i projekter om planlægning og særligt i bymiljøet

- støtte kan gives til projekter, som bidrager til at modvirke, genanvende, genbruge og genanvende alle slags affald og reducere produkters miljøpåvirkning ved udvikling af miljøvenlige produkter.

Som udvælgelseskriterium for *Life*-Miljø projekter indgår at beskæftigelseshensyn kan tages som en del af understøtningen af bæredygtig udvikling.

Styringskomiteen for *Life* og Habitatudvalget vil blive inddraget ved indkaldelse af forslag til følgeforanstaltninger.

Kompromisforslag fra formandsskabet

Formandsskabet har 18. maj 1999 fremsat et kompromisforslag.

Formålet med *Life* er udvidet til at *Life III* også skal bidrage til en bæredygtig udvikling i Fællesskabet.

Life består af tre tilskudsområder, *Life*-Natur, *Life*-Miljø og *Life*-Tredjelande.

Der foreslås tidsperiode for *Life III* på 5 år, 2000 - 2004. Formandsskabet har ikke foreslået en bestemt beløbsstørrelse afsat i Fællesskabets budgetter til tilskudsordningen. Bevillingen for *Life II* var samlet 450 mio. ecu. i perioden 1996 - 1999). Fordelingen mellem de tre indsatsområder er 47 % til *Life*-Natur, 47% til *Life*-Miljø og 6 % til *Life*-Tredjelande.

Life-Natur

Der er ikke sket ændringer indenfor *Life*-Natur. Dog skal der udvælges projekter som tager hensyn til fugle og dyrs trækruter samt bufferzoner i forbindelse med projekter, som understøtter Natura 2000.

Life-Miljø

Indenfor *Life*-Miljø er der sket en række ændringer:

- Kystzonen inddrages ud over bymiljøet som fokusområde i forbindelse med miljøhensyn i den fysiske planlægning og arealanvendelse.
- Indsatsen overfor miljøbelastningen fra industriproduktion er ændret til at gælde miljøbelastningen fra økonomiske aktiviteter. Indsatsen overfor affald udvides med aktiviteter, som modvirker affaldsdannelse eller bevirker genbrug af affaldet.
- I forbindelse med at mindske miljøbelastningen fra produkter på et integreret grundlag, hvor både produktions-, distributions- og forbrugerleddet tages i betragtning inddrages nu også hensynet til sluthåndtering og udvikling af udvikling af miljøvenlige produkter.
- Der kan ligeledes ydes tilskud til forberedende projekter, som tager sigte på udvikling af nye tiltag på miljøområdet og til opdatering af Fællesskabets miljølovgivning og -politik.

Støtte gives som medfinansiering af projekterne. Ved udvælgelse af projekter kan der tages passende hensyn til det beskæftigelsesmæssige element i projektet.

Life-Tredjelande

Der er ikke foretaget ændringer indenfor *Life*-Tredielande.

Formandsskabet forslår ligeledes, at ordningens ledsageforanstaltninger skal forhandles med Habitatudvalget for projekter med naturindhold og med *Life*-styringskomiteen for ordningens miljødel.

3. Nærhedsprincippet og proportionalitet

Kommissionen oplyser, at en horisontal indsats, der omfatter hele EU såvel som de tilstødende regioner, kan have større værdi end tilsvarende nationale foranstaltninger. Grundene hertil er følgende:

- mange miljøproblemer er af grænseoverskridende karakter og berører flere og til tider alle landene i EU
- en indsats, der er samordnet på EU-plan, udnytter mulighederne for komplementaritet, undgår overlappning og giver mulighed for en klarere prioritering og bidrager derved til en mere effektiv udnyttelse af ressourcerne
- medfinansiering, der omfatter flere medlemsstater, giver mulighed for at indsamle og ekstrapolere de indvundne erfaringer og sikrer dermed investeringerne en større merværdi. Dette aspekt har særlig stor betydning på miljøområdet, hvor de praktiske erfaringer endnu ofte er begrænsede, og hvor det ofte er nødvendigt at afprøve nye fremgangsmåder, navnlig med hensyn til deres økonomiske levedygtighed.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser:

Forslaget til tredje fase af *Life*-tilskudsordningen vil ikke give anledning til national følgelovgivning af nogen art. Den eksisterende ordning har ikke givet anledning til national lovgivning.

Økonomiske og administrative konsekvenser:

Forslaget vil ikke i sig selv medføre økonomiske udgifter for amter, kommuner, virksomheder eller borgere.

Forslaget skønnes ikke at have statsfinansielle konsekvenser for Danmark.

Forslaget vil ikke medføre et ressourcebehov hos offentlige myndigheder til dataindsamling eller rapporteringsforpligtigelser som en del af forvaltningen af forordningsforslaget.

Beskyttelsesniveau:

Forslaget til forlængelse af *Life* forventes at forbedre beskyttelsesniveauet i Danmark. *Life*-ordningen forventes at bidrage til naturbeskyttelsen, særligt for arter og naturtyper som er omfattet af fuglebeskyttelses- og habitatdirektiverne og ved understøttelse af netværket "Natura 2000". *Life* forventes også at bidrage til fremme af miljøhensyn

gennem minimering af miljøbelastning fra blandt andet industrielle produkter blandt andet ved anvendelse af livscyklustankegang og affaldsgenanvendelse.

Forslaget forventes at forbedre beskyttelsesniveauer i Europa blandt andet gennem en spredning af informationer om projekter og deres resultater indenfor naturbeskyttelse og miljøforbedringer.

5. Høring

Forslaget har været til høring i EU Specialudvalget for miljø senest den 31. maj 1999. Der er fremkommet høringssvar fra Friluftsrådet, som erklærer sig enige i det fremsatte forslag..

Ad punkt 7 - Forslag til Europa Parlamentets og Rådets forordning (EF) om en revideret EF-ordning for tildeling af et miljømærke

KOM (96)603 og (99) 21

1. Status

Kommissionen sendte den 20. marts 1997 ovennævnte forslag til Rådet.

Forslaget er baseret på artikel 175, stk. 1 TEF (tidligere traktatens artikel 130S, stk. 1) og skal derfor behandles efter proceduren om fælles beslutningstagen art. 251 TEF (tidligere samarbejdsproceduren i artikel 189C).

Grundnotat om forslaget er sendt til Europaudvalget den 3. juli 1997.

Forslaget har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 3. juni 1998 til orientering forud for Rådsmødet den 16. og 17. juni 1998.

Parlamentet har afgivet udtalelse om forslaget den 13. maj 1998.

Formandskabet har sat punktet på dagsordenen med henblik på fastlæggelse af fælles holdning.

2. Formål og indhold

Formålet med forslaget er at forenkle og effektivisere den gældende forordning, derudover er formålet med ordningen uændret.

Princippet om at der skal fastsættes kriterier for hver enkelt produktgruppe er ligeledes fastholdt. Kriterierne fastsætter hvilke miljøkrav et produkt skal opfylde for at kunne tildeles miljømærket. Miljømærket skal være selektivt i miljømæssig henseende. Gyldighedsperioden for kriterierne samt krav til vurdering og verifikation fastlægges for hver enkelt produktgruppe. I det fremsatte forslag er der imidlertid opstillet en række yderligere betingelser for, hvornår der kan opstilles kriterier for en produktgruppe, herunder at den skal repræsentere en betydelig handelsandel i det indre marked, at den skal indebære betydelige miljøpåvirkninger samt indeholde potentiale

for forbedringer, samt at en betydelig samlet salgsmængde skal sælges til slutforbrugeren.

Princippet om frivillighed, samt betalingsprincippet, hvor ansøgeren skal betale henholdsvis et ansøgningsgebyr og et årligt gebyr for at anvende miljømærket videreføres også. Gebyrstrukturen foreslås derimod ændret, således at små og mellemstore virksomheder samt fabrikanter i udviklingslandene betaler et reduceret gebyr, samtidig med at der sættes et generelt loft for årsgebyret.

Følgende forslag til ændring af den gældende forordning skal særligt fremhæves:

En selvstændig miljømærkeorganisation (EEO): Udvikling af ordningen samt forhandlinger om konkrete kriterieforslag har hidtil foregået i kommissionsregi. Det foreslås nu, at miljømærkearbejdet udlægges til en selvstændig organisation bestående af de kompetente organer. Denne organisation skal have status som en juridisk person og arbejde på mandat fra Kommissionen.

En graduering af mærket: Det foreslås at udvikle et gradueret mærke med henblik på at gøre mærket mere informativt over for forbrugerne. Efter en fem års periode skal de nationale forbrugersammenslutninger høres for at vurdere, om det graduerede miljømærke opfylder forbrugernes informationsbehov.

Komplementære nationale/regionale ordninger: Det foreslås, at gældende og nye offentlige og private miljømærkeordninger efter en 5 års periode skal være tilrettelagt således, at de alene gælder for produktgrupper, for hvilke der ikke er opstillet specifikke EU-miljømærkekriterier.

Arbejds miljø: I forslaget er arbejdsmiljøaspekter ikke omtalt i formålet, som tilfældet er i den gældende forordning. Arbejds miljøaspekter er i stedet erstattet af en generel bestemmelse om, at "deltagelse i ordningen forudsætter overholdelse af miljøkrav og andre forskrifter i fællesskabsretten eller national lovgivning, der gælder for et produkts forskellige livsstadier."

Europa-Parlamentets udtalelse

Europaparlamentet har den 13. maj 1998 fremsat 52 ændringsforslag til KOM (96) 603 endelig udgave.

Af Europa Parlamentets ændringsforslag skal særligt fremhæves:

Det nævnes eksplicit at et højt beskyttelsesniveau skal sikres med ordningen.

Der foreslås oprettelse af et fagligt udvalg bestående af de kompetente organer. Udvalget skal ikke have status som juridisk person, som det er foreslået af Kommissionen.

Europa Parlamentet forkaster Kommissionens forslag om gradueret mærke og foreslår i stedet et enkelt mærke suppleret med klare og letlæselige oplysninger til information for forbrugeren.

Europa Parlamentet støtter Kommissionens forslag om gældende og nye offentlige og private miljømærkeordninger i medlemsstaterne tilrettelægges således at de efter fem år kun gælder for produktgrupper hvor der ikke er opstillet specifikke EF-miljømærkekriterier.

Forordningen foreslås udvidet til også at omfatte service.

Europa Parlamentet foreslår at Kommissionen, EU-institutioner og andre offentlige myndigheder aktivt skal foregå som et godt eksempel ved indkøb, for at fremme brugen af miljømærkede produkter.

Det foreslås at det maksimale årsgebyr udgør 5.000 Euro mod Kommissionens 40.000 Euro, desuden foreslås det at fjerne minimumsgebyret på 500 Euro samt reducere gebyret for SMV med 50%.

Kommissionens endelige forslag

Kommissionen har den 18 januar 1999 i KOM(1999) 21 endelig udgave fremsat et ændret forslag hvor der er taget hensyn til 7 af de 52 fremsatte ændringsforslag fra Parlamentet.

Et af de medtagne ændringsforslag er sikring af et højt beskyttelsesniveau. Desuden har Kommissionen medtaget forslaget om mere information om miljømærket til forbrugerne, men samtidig bibeholdt graduering af mærket.

De øvrige medtagne ændringsforslag vurderes at være af mindre betydning.

3. Nærhedsprincippet m.v.

Kommissionen har ikke redegjort for forordningens relation til proportionalitets- og nærhedsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Revision af den gældende forordning vurderes ikke have lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark. Forordningen vil gælde umiddelbart i dansk ret.

Økonomiske konsekvenser

Ifølge Kommissionens oprindelige forslag skal ordningen være selvfinansierende på længere sigt ved de gebyrer, der indløber fra miljømærkerne. I de første fire år efter at den nye forordning er trådt i kraft vil fællesskabsbudgettet yde et bidrag til finansieringen af ordningen. Der er ikke fastsat nogen yderligere fællesskabsfinansiering efter det fjerde år. Erfaringerne fra det nordiske miljømærke viser dog at selvfinansiering ikke er realistisk eller hensigtsmæssigt. Indbetaling af gebyrerne til falder med-

lemslandene men det vil fortsat være nødvendigt med en supplerende finansiering, der som hidtil forventes at komme fra de kompetente organer. Der vil således kunne forventes en statslig medfinansiering af ordningen i et omfang svarende til den nuværende.

Beskyttelsesniveau

Forordningens formål er på fællesskabsplan at fremme produktion af produkter, der gennem hele deres livscyklus er mindre miljøbelastende end tilsvarende produkter på markedet. Selve forordningen vurderes som helhed at være neutral i forhold til det danske såvel som det europæiske beskyttelsesniveau. Den senere udmøntning i produktkriterier vurderes at påvirke det europæiske miljøbeskyttelsesniveau positivt, forudsat at virksomhederne gør brug af ordningen. På samme måde vurderes det danske miljøbeskyttelsesniveau som helhed at blive påvirket positivt.

5. Høring

Det oprindelige forslag har ikke formelt været sendt i høring, men det daværende rådgivende udvalg for EU's miljømærkeordning samt det eksisterende Miljømærkenævn bestående af DA, LO, Handelskammeret, Dansk Handel og Service, WWF, DN, Forbrugerrådet, Statens Indkøbsservice, FDB og Arbejdstilsynet (observatør) har løbende været orienteret om udviklingen.

Der har været en vis usikkerhed blandt interesseorganisationerne over for at udlægge den fælleseuropæiske del af miljømærkearbejdet til en selvstændig organisation. En stor del af usikkerheden beror på, at der på nuværende tidspunkt kun er skitseret rammer for organisationen og det er uvist i hvilken grad interesseorganisationerne får mulighed for og ressourcer til at deltage i arbejdet.

Med hensyn til et gradueret mærke har forbruger- og miljøorganisationer udtrykt skepsis overfor idéen, idet de mener et gradueret mærke vil være vanskeligt at gennemskue for forbrugerne. Organisationerne er dog ikke imod mere information i forbindelse med miljømærket, men mener, at dette kan gives i form af en miljøvaredeklaration. Endelig mener organisationerne, at der bør laves en forbrugerundersøgelse der afdækker behovet for et gradueret mærke, før et sådant system oprettes.

Dansk Industri har været mere positive overfor det graduerede mærke, idet de ser det som et skridt hen imod miljøvaredeklarationer. Dansk Industri har siden miljømærkeordningens begyndelse foretrukket miljøvaredeklarationer fremfor miljømærker idet varedeklarationerne ikke er selektive men kan udarbejdes for alle produkter uanset deres miljømæssige formåen.

LO har udtrykt utilfredshed med at arbejdsmiljøaspekter har fået en svagere position i det reviderede forslag i forhold til den eksisterende forordning.

Sagen har endvidere været behandlet i EF-specialudvalget for miljøspørgsmål den 31. maj 1999, hvor *Greenpeace* og *Det Økologiske Råd* stillede spørgsmål ved om råvare-

produktion nu omfattes, dynamikken i at et mærket produkt skal udgøre en stor mængde og om kravet om at brugeren skal betale et gebyr.

Ad punkt 8 - Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om vurdering af bestemte planers og programmers indvirkning på miljøet.

KOM (99) 73

1. Status

Rådet modtog den 26. marts 1997 forslag fra Kommissionen til direktiv om vurdering af bestemte planer og programmers virkning på miljøet.

Forslaget er baseret på artikel 175, stk. 1 TEF (tidligere traktatens artikel 130S, stk. 1) og skal derfor behandles efter proceduren om fælles beslutningstagen art. 251 TEF (tidligere samarbejdsproceduren i artikel 189C).

Europa-Parlamentet har afgivet udtalelse om forslaget den 20. oktober 1998.

Kommissionen har herefter den 19. februar 1999 fremsendt et revideret forslag til Rådet (KOM(99)73 endelig udgave).

Grundnotatet om det oprindelige forslag (KOM(96) 511 endelig udgave) er fremsendt til Folketingets Europaudvalg den 12 november 1997.

Formandsskabet har sat punktet på dagsordenen med henblik på en orienterende debat.

2. Formål og indhold

Direktivets overordnede formål er at sikre et højt miljøbeskyttelsesniveau og fremskridt i retning af bæredygtig udvikling ved sikring af, at der gennemføres en miljøvurdering af bestemte planer og programmer, der måtte få virkninger for miljøet.

Det foreslås således at udvide miljøvurderingsordningen til også at omfatte bestemte planer og programmer som supplement til VVM-direktivet (85/337/EØF ændret ved Rådskdirektiv 97/11/EF), der kun omfatter projekter. Det foreslås, at direktivet kun skal gælde for planer og programmer, som udarbejdes og vedtages af en offentlig myndighed eller ved hjælp af en retsakt med det formål at fastlægge rammerne eller retningslinjer for fremtidige anlægstilladelser for projekter inden for områder såsom transport, energi, affaldsforvaltning, vandressourceforvaltning, industri, telekommunikation og turisme, fysisk planlægning og arealanvendelse.

Forslaget forudsætter, at kravene i direktivforslaget integreres i medlemsstaternes gældende procedurer eller fastlægges i procedurer, som indføres for at efterkomme direktivet. Miljøvurderingen af planer og programmer skal gennemføres, før den ansvarlige myndigheds vedtagelse eller forelæggelse efter lovgivningsproceduren.

Den ansvarlige myndighed skal udarbejde en miljøredegørelse med

“Oplysning om følgende emner:

- a) planens eller programmets indhold og hovedformål,
- b) en beskrivelse af "nulløsningen" og rimelige alternativer (såsom alternative udviklingsstrategier eller alternativ lokalisering), herunder overvejede ændringer eller afbødende foranstaltninger, til at opnå planen eller programmets mål,
- c) miljøforholdene i områder, der måtte blive væsentligt berørt af planen eller programmet og de rimelige alternativer, herunder navnlig dem, som vedrører områder af særlig miljøværdi, såsom områder udpeget i medfør af direktiv 79/409/EØF (om beskyttelse af vilde fugle) og 92/43/EØF (om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter), eller opfylder de vilkår, som stilles af disse direktiver,
- d) de miljøbeskyttelsesmål, der er fastlagt på internationalt plan, fællesskabsplan eller nationalt (herunder mål fastlagt i andre planer og programmer inden for samme planhierarki), som er relevante for planen eller programmet, og hvorledes der under udarbejdelsen er taget hensyn til disse mål eller enhver anden miljømæssig overvejelse,
- e) eventuelle eksisterende problemer, der er relevante for planen eller programmet og rimelige alternativer hertil,
- f) de sandsynlige væsentlige miljøvirkninger ved gennemførelsen af planen eller programmet, og de rimelige alternativer, også virkningerne for de under c) nævnte områder, herunder de sekundære, kumulative, synergistiske, kort-, mellem- og langsigtede, vedvarende eller midlertidige positive og negative virkninger,
- g) påtænkte foranstaltninger for at undgå, begrænse og så langt som muligt opveje eventuelle væsentlige negative virkninger for miljøet ved gennemførelsen af planen eller programmet,
- h) eventuelle vanskeligheder (såsom tekniske mangler eller mangel på knowhow) opstået under indsamlingen af de krævede oplysninger,
- ha) en redegørelse for gennemførelsen af vurderingen og grundene til ikke at vedtage overvejede alternative løsninger,
- hb) et ikke teknisk resume over de oplysninger, der blev givet under ovenanførte punkter.

Fodnote til bilaget

Alle relevante og aktuelle oplysninger om miljøvirkningerne af planer og programmer, der er opnået i andre faser af beslutningsforløbet eller gennem anden fællesskabsmiljølovgivning, kan anvendes til eller udgøre en del af de oplysninger, der kræves i henhold til bilaget.”

Udkast til planen eller programmet samt miljøredegørelsen skal stilles til rådighed for berørte miljømyndigheder og offentlighed, som skal have lejlighed til inden for en passende tidsfrist, at udtale sig, inden planen eller programmet vedtages eller forelægges efter lovgivningsproceduren.

Hvis gennemførelsen af en plan eller et program kan påvirke miljøet væsentligt i en anden medlemsstat, skal udkast til planen eller programmet samt den pågældende miljøredegørelse sendes til høring i denne medlemsstat.

Det foreslås, at mindre ændringer af eksisterende planer og programmer kun kræver miljøvurdering, når sådanne ændringer måtte få væsentlige negative miljøpåvirkninger. Endvidere kræver planer eller programmer, der foreskriver en særlig anvendelse af mindre arealer på lokalt plan, kun vurderes, når sådanne ændringer måtte få væsentlige negative miljøvirkninger. Dog skal de ansvarlige myndigheder i disse tilfælde offentliggøre en redegørelse for, hvorfor planen eller programmet blev undtaget herfor.

Miljøvurdering gennemført efter nærværende direktiv berører ikke eventuelle krav efter VVM-direktivet. Direktivet gælder ikke for de forvaltningsplaner, der er specielt udarbejdet for særlige bevaringsområder og vedtaget i medfør af artikel 6, stk. 1, i Rådets direktiv 92/43/EØF (om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter). Direktivet har ikke til hensigt at blande sig i de lovgivningsprocedurer, der gælder for vedtagelse af planer og programmer. Forslaget begrænser sig derfor til den forberedende førlovgivningsfase, som slutter, når en plan eller et programudkast forelægges et lovgivende organ.

I følge Kommissionen er den fastsatte procedure en mindsteprocedure, som fremhæver de strategiske miljøvurderingers fordele for erhvervslivet, idet der gives en mere konsekvent ramme at arbejde indenfor.

Europa Parlamentets udtalelse

Europa Parlamentet fremkom den 20. oktober 1998 med 29 ændringsforslag til det oprindelige forslag, heraf 14 ændringer til direktivets artikler og bilag.

1. Foreslår at indføre behovet for fremskridt i retning af bæredygtig udvikling i direktivets formål.
2. Foreslår en tilføjelse i definitionen af forslagets omfang til at omfatte planer og programmer for fysisk planlægning, som berører land- og havmiljøet. Desuden foreslås indarbejdet, at planer, der fastlægger en generel eller sektorbaseret ramme for efterfølgende arealanvendelser, resourceanvendelser eller anlægstilladelser, som direkte berører eller indirekte berører den fremtidige gennemførelse af projekter, som er omfattet af direktiv 85/337/EØF.
Desuden ønskes som eksempler på hvilke planer og programmer, der er omfattet, også nævnt landbrug, skovbrug, fiskeri, og fritidsaktiviteter. Desuden ønskes onshore og offshore nævnt i forbindelse med udvinding af mineralske. Dertil kommer et forslag på definition af en miljøredegørelse.
3. Foreslår, at udvide forslagets anvendelsesområde til at omfatte alle slags planer og programmer på forskellige områder uden at forbinde det med de supplerende krav i den nuværende artikel 2 i forslaget (forslagets omfang og definitioner).
4. Foreslår, at der skal offentliggøres en redegørelse, hvis mindre ændringer af eksisterende planer og programmer, samt planer og programmer, der foreskriver en særlig anvendelse af mindre arealer på lokalt plan, undtages for miljøvurdering.
5. Foreslår, at kravene i forslaget ikke finder anvendelse på ordninger, hvor kravene om VVM for projekter i direktiv 85/337/EØF finder anvendelse på planlægningsniveauet.

6. Foreslår at gennemføre specifikke undersøgelser vedrørende risikoen for oversvømmelser.
7. Foreslår en præcisering af hvad en miljøvurdering skal indeholde, herunder en præcisering af forslagernes negative og positive virkninger, vigtigste alternative løsninger samt alle overvejelser om ændringer eller afbødende foranstaltninger. Desuden foreslås, at de nationale myndigheder er ansvarlige for at sikre korrekt gennemførelse af miljøbeskyttelsesforanstaltningerne i planer og programmer, hvor rækkevidden går ud over en regions grænser.
8. Foreslår passende tidsfrister til at begrænse høringsproceduren til et rimeligt tidsrum og tillade tilstrækkelig tid til høringen for offentligheden, for projektudførere og for de berørte miljømyndigheder. Desuden foreslås, at den offentlighed, der er direkte eller indirekte berørt af en plan eller et program, udpeges af medlemsstaterne, således at den kan høres om udkastet til plan eller program samt miljøredegørelsen.
9. Foreslår vedrørende grænseoverskridende høring, at indføre nogle terminologiske ændringer, en udvidelse af ansvarsområdet med hensyn til medtagelse af andre stater end medlemsstaterne samt en eksplicit angivelse af "offentligheden" i artikel 7, stk. 1.
10. Foreslår at indsætte en henvisning til det ændrede direktiv 97/11/EF. ud over den allerede eksisterende til direktiv 85/337/EØF.
11. Foreslår kontrolordninger til vurdering af effektiviteten af de foranstaltninger til vurdering af virkningerne på miljøet, der indgår i sådanne planer og programmer.
12. Foreslår at indføre en hurtigere afrapporteringsproces af virkningen af direktivet.
13. Foreslår ny frist for gennemførelsen af direktivet og en dato for meddelelse af en liste over planer og programmer, som medlemsstaterne skal meddele Kommissionen.
14. Foreslår, at også en beskrivelse af nulløsningen og rimelige alternativer, de sekundære, kummulative, synergistiske, kort-, mellem- og langsigtede, vedvarende eller midlertidige positive og negative virkninger af planen og programmet og en redegørelse for, hvordan vurderingen blev gennemført, medtages i bilaget.

Kommissionens reviderede forslag:

Kommissionen har efter Europa-Parlamentets udtalelse fremsat det reviderede forslag, hvis formål og indhold er beskrevet under afsnit 2. I det reviderede forslag er der inkorporeret 8 af Europa-Parlamentets ændringsforslag fuldstændigt, i princippet eller delvist. Det drejer sig om forslagene 1, 2, 4, 7, 8, 12, 13 og 14.

Forskellene mellem det oprindelige og det reviderede direktivforslag er i det følgende understreget:

Behovet for fremskridt i retning af bæredygtig udvikling er blevet indarbejdet som et af direktivets formål. Det præciseres, at miljøvurderingen skal gennemføres af alle planer og programmer, som måtte få virkninger for miljøet.

Ved planer og programmer i direktivet forstås ikke længere udelukkende planer for fysisk planlægning, men planer og programmer, der fastlægger rammerne eller

retningslinjerne for fremtidige anlægstilladelser for projekter med henvisning til deres beliggenhed og bl.a. art, størrelse eller driftsbetingelser og anvendelse. I forhold til tidligere taler man om områder i stedet for sektorer, når det omtales hvilke emner der skal foretages miljøkonsekvensvurdering.

De ansvarlige myndigheder skal offentliggøre en redegørelse, hvis mindre ændringer af eksisterende planer og programmer, samt planer og programmer, der foreskriver en særlig anvendelse af mindre arealer på lokalt plan, undtages for miljøvurdering.

Det er nu muligt for medlemsstaterne at udpege flere myndigheder som ansvarlig for opfyldelsen af forpligtelserne i følge direktivet og ikke kun én som i det tidligere direktiv. Hermed er der skabt mulighed for, at udpege den plan- og programformulerende myndighed som ansvarlig myndighed.

Den miljøredegørelse, der indgår i miljøvurderingen er blevet nærmere defineret, idet den skal være "en redegørelse, der indeholder de oplysninger der kræves i artikel 5 samt i bilaget."

I bilaget er foretaget følgende ændringer om hvilke oplysninger, der skal indgå i en miljøvurdering: En beskrivelse af "nulløsningen" og rimelige alternativer, de sekundære, kummulative, synergistiske, kort-, mellem- og langsigtede, vedvarende eller midlertidige positive og negative virkninger af planen og programmet. En redegørelse for, dels hvordan vurderingen blev gennemført, dels for overvejede ændringer eller afbødende foranstaltninger til at opnå planens eller programmets mål.

Som noget nyt er indsat en fodnote i bilaget om, at "alle relevante og aktuelle oplysninger om miljøvirkningerne af planer og programmer, der er opnået i andre faser af beslutningsforløbet eller gennem anden fællesskabslovgivning, kan anvendes til eller udgøre en del af de oplysninger, der kræves i henhold til bilaget", hvilket skulle forebygge dobbeltarbejde.

Det er præciseret, at der skal ske en høring ved beslutningen og ved offentliggørelsen af beslutningen. De berørte miljømyndigheder og/ eller organer samt den berørte offentlighed skal have lejlighed til at udtale sig inden for en passende frist, hvor der er tilstrækkelig tid til at udtale sig. Miljøvurderingen skal indgå i plan- og programmyndighedernes overvejelser, inden der træffes beslutning.

Der er foreslået en ny frist for gennemførelse af direktivet, idet dette skal ske senest to år efter dets ikrafttrædelse. Ligeledes senest to år efter ikrafttrædelsen skal medlemsstaterne meddele Kommissionen en liste over de typer af planer og programmer, de vil underkaste miljøvurdering i henhold til direktivet. Samtidig skal Kommissionen offentliggøre denne liste for medlemsstaterne. Derudover skal Kommissionen udarbejde den første rapport om anvendelsen og virkningen af direktivet fem år efter dets ikrafttrædelse og derefter hvert syvende år.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionens hensigt med nærværende forslag er at sørge for et højt miljøbeskyttelsesniveau ved at sikre miljøvurdering ved udarbejdelse af planer og programmer, der kan få væsentlig virkning på miljøet. Endvidere er forslaget et supplement til VVM direktivet, der regulerer et senere stadium i planlægningsprocessen.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet vurderes af Kommissionen overholdt, idet der på Fællesskabsplan er behov for ensartede regler med henblik på at vurdere planer og programmer, der har en væsentlig miljøpåvirkning, eftersom miljøet i disse tilfælde kan blive påvirket på fællesskabsplan. Forslaget er forslået vedtaget efter Artikel 175, stk. 1 TEF (tidligere artikel 130 S, stk. 1), hvilket giver de enkelte medlemsstater mulighed for at vedtage strengere procedureregler. Endvidere har direktivforslaget karakter af rammebestemmelser, som giver de enkelte medlemsstater vide rammer for valg af implementering tilpasset den nationale administrative struktur. Endelig følger forslaget op på VVM direktivet ved at regulere stadiet forud for VVM processen.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Med henblik på at indføre relevante procedurer for miljøkonsekvensvurdering efter direktivets forskrifter, hvorefter miljøhensyn skal integreres i de planer og programmer, som udarbejdes og vedtages i medlemsstaterne for at fastlægge rammerne eller retningslinjerne for fremtidige anlægstilladelser (navnlig dem, som omfattes af VVM-direktivet) må det forventes at følgende love og bekendtgørelser bliver berørt:

- Planloven for så vidt angår procedurer for region-, kommune- og lokalplaner.
- Miljøbeskyttelseslovens bekendtgørelser om bl.a. spildevand og affald for så vidt angår offentlighedsprocedurer.
- Råstofloven for så vidt angår procedurer for udlægning af områder til råstofindvinding på havet.
- Desuden må Statsministeriets cirkulære nr. 159 af 16. september 1998 om bemærkninger til lovforslag og andre regeringsforslag forventes at blive berørt med hensyn til præcisering af procedurerne.

En række planer og programmer udarbejdes og vedtages af offentlige myndigheder uden at dette er et lovgivningsmæssigt krav. Disse planer og programmer vil være omfattet af direktivet, hvis de har til formål, at fastlægge rammer eller retningslinjer for fremtidige anlægstilladelser for projekter inden for områder såsom transport, energi, affaldsforvaltning, vandressourceforvaltning, industri, telekommunikation og turisme, fysisk planlægning og arealanvendelse. Eksempler herpå er biomassehandlingsplan, havmøllehandlingsplan og energihandlingsplaner. Dette kan ikke belyses udtømmende på nuværende tidspunkt.

Økonomiske konsekvenser

Det er Miljø- og Energiministeriets vurdering, at strategisk miljøvurdering vil kunne gennemføres som en ændret praksis i forbindelse med udarbejdelse af de kommunale og amtskommunale planer. Grundlæggende indeholder planloven en række hensyn,

herunder de miljømæssige, som allerede indgår i planprocessen. Strategisk miljøvurdering vil med dette udgangspunkt ikke give anledning til væsentligt merarbejde. Tilsvarende vil direktivforslaget i sin nuværende form kun få begrænsede udgiftskrævende konsekvenser for staten. Det kan oplyses, at Kommunernes Landsforening har tilkendegivet, at miljøkonsekvensvurdering af planer vil betyde et væsentligt administrativt merarbejde. Amtsrådsforeningen har tilsvarende tilkendegivet, at gennemførelsen af direktivet vil kræve mange ressourcer.

Beskyttelsesniveau

Det vurderes, at forslaget vil påvirke beskyttelsesniveauet i Danmark positivt. De procedurer, der foreslås indført, vil indebære, at der foretages en systematisk vurdering af de miljømæssige konsekvenser for planer og programmer. Derved forbedres beslutningsgrundlaget. Det samme vurderes at være gældende for EU i øvrigt.

5. Høring

Forslaget har været i høring den 17. april 1997- 12. maj 1997 og sagen har været forelagt EF-specialudvalg vedr. miljøspørgsmål den 7. juli 1997, den 15. april 1999 og den 31. maj 1999. Det reviderede forslag har været i høring den 5. marts 1999 - 22 marts 1999.

Dansk Industri finder den foreslåede ordning både bureaukratisk og overflødig set i relation til det danske planlægningssystem og tager derfor afstand fra forslaget.

Det Danske Handelskammer finder, at gennemførelse af en miljøvurdering allerede på et kommunal- eller regionplanniveau vil være en forbedring af det nuværende regelsæt omkring miljøvurderinger, hvorfor direktivforslaget støttes.

Reno-Sam finder, at hovedformålet med at indføre en miljøvurdering allerede i beslutningsprocessen forekommer rigtig. Til gengæld er det Reno-Sams opfattelse, at der samtidigt bør ske en lettelse i procedurerne i forbindelse med det enkelte projekt, hvad direktivforslaget ikke lægger op til.

Danske Elværkers Forening er positiv overfor, at der gennemføres en formel høringsprocedure for udkast til offentlige planer på energiområdet med deraf følgende miljøredegørelser for disse.

Københavns Lufthavne A/S er af den opfattelse, at sideløbende anvendelse af planlovgivningen og miljøbeskyttelseslovgivningen vil kunne føre til dobbelte administrationsomkostninger og offentlighedsprocedurer og dermed øgede omkostninger og forsinkelse af projekternes gennemførelse.

Friluftsrådet finder, at forslaget udgør et yderligere, positivt skridt i retning af miljøvurderinger af relevante samfundsmæssige aktiviteter. Rådet ønsker at påpege, at der forud for at anlægslove vedtages af Folketinget, bør udføres VVM-vurderinger. Direktivet bør føre til, at der i Danmark indføres formelle regler for gennemførelse af VVM forud for forslag til anlægslove.

Friluftsrådet støtter, at direktivforslaget bør have et større anvendelsesområde således, at også politikniveauet bliver omfattet af kravet om miljøkonsekvensvurdering. Direktivet bør ved sin gennemførelse i Danmark også komme til at gælde for Forsvarsministeriets og Trafikministeriets anlægsplaner. Rådet opfordrer til at også landbrugets planer omfattes af direktivet. Friluftsrådet finder der er behov for at indføre bestemmelser om, hvorledes man skal forholde sig i forbindelse med planer og programmer, som ændres undervejs.

Danmarks Naturfredningsforening (DN) finder at strategisk miljøvurdering er skridt i retning af en sektorintegration af miljøpolitikken. DN lægger i den forbindelse afgørende vægt på at offentligheden inddragelse er en klar målsætning i direktivet. DN finder det beklageligt, at Fællesskabets egne planer og programmer ikke med dette direktiv underlægges kravene om integration af miljøhensyn. Foreningen lægger afgørende vægt på, at landbrug udtrykkeligt nævnes i direktivet. Endelig finder DN, at monitorering af vedtagne planer og programmets miljøeffekt er nødvendig

De danske Landboforeninger, Landbrugsrådet og Dansk Familielandbrug finder, at der bør stilles krav om, at direktivet koordineres med Nitrat-direktivet, VVM-direktivet, IPPC-direktivet og det kommende Vandramme-direktiv, således at man ikke laver dobbelt administration på området. Desuden bør man lempe på de nuværende krav i VVM-direktivet og IPPC-direktivet for at undgå dobbelt omkostninger og administration på området. Videre forventes det, hvis kravene til især regionplanlægningen opstrammes, at de nugældende krav til VVM-vurdering på projektrinet kan lempes. Organisationen finder i forbindelse regler for inddragelse af offentligheden at tidsfristerne også tilgodeser ansøger, så tidsrummet for planens eller programmets vedtagelse ikke trækker unødigt ud. De henstiller, at beskrivelse af nulløsningen og rimelige alternativer kun kræves, hvis der er tvivl om, at planens eller programmets indhold er forsvarligt.

Landboorganisationerne går ud fra, at eventuelle øgede krav til regionplanlægningens indhold ikke vil få konsekvenser for landbrugets og de enkelte landbrugs fortsatte udvikling. Landsudvalget for svin finder det vanskeligt at afklare om en overordnet forhåndsvurdering af miljøhensyn, som skitseret i forslaget, har fordele eller ulemper for svineproduktionen. Umiddelbart kan man forestille sig, at der kan udpeges lokaliteter som hhv. velegnet eller ikke-egnet for svineproduktion. Udvalget forestiller sig umiddelbart, at forhåndsvurderingen kan fremme ekspeditionen af VVM-behandlingen.

SID ønsker, at der arbejdes for at landbrugets planer og programmer omfattes.

Kommunernes Landsforening er generelt positiv over for at foretage miljøkonsekvensvurderinger af planer og støtter en tydeliggørelse af, at det er den myndighed/instans, der er ansvarlig for udformningen af en plan eller program, der skal foretage miljøkonsekvensvurderingen.

KL finder det dog vanskeligt at vurdere, hvilken betydning direktivet vil få for kommunerne, i det det ikke synes klart, hvilke krav, der vil blive stillet til en miljøkonsekvensvurdering af en kommuneplan og hvilke eventuelle lettelser, det vil medføre i den eksisterende VVM-procedure. Det er KL opfattelse, at der bør arbejdes for, at

direktivet koordineres med VVM-direktivet, således at det sikres ved gennemførelsen af direktivet, at VVM-proceduren bliver lettet og i nogle tilfælde overflødiggjort. Det rigtige niveau inden for det kommunale område for miljøkonsekvensvurderinger er regionplaner og kommuneplaner, idet miljøkonsekvensvurderinger af lokalplaner og sektorplaner alene vil være en ekstra administrativ byrde for kommunerne. KL forudser dog under alle omstændigheder, at miljøkonsekvensvurderingerne vil betyde et væsentlig administrativt merarbejde i forbindelse med udarbejdelse af en kommuneplan.

KL støtter, at der stilles krav til Kommissionen om, at der gennemføres miljøkonsekvenser på EU-retsakter, men der bør også stilles krav om, at EU-programmer miljøkonsekvensvurderes. KL finder ikke, at Danmark bør arbejde for, at direktivforslaget kommer til at omfatte alle planer og programmer. Dette bør overlades til det enkelte land at vurdere, om der kan opnås en miljøforbedring, der står mål med indsatsen ved at udvide kravet om en miljøkonsekvensvurdering. I stedet bør indsatsen koncentrereres om, at alle overordnede planer og programmer miljøkonsekvensvurderes uanset, om de er omfattet af formelle procedurer eller ej.

Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune bemærker, at forslaget kan medføre øgede udgifter for kommunen, og finder at kommunerne bør kompenseres for udgifterne. Amtsrådsforeningen har tilkendegivet, at en gennemførelse af direktivet vil kræve mange ressourcer i amter og kommuner, og at disse ressourcemæssige problemer bør indgå i den danske holdning til direktivets implementering.

Ad punkt 9 - Forslag til Europa Parlamentets og Rådets direktiv om støj fra maskiner til udendørs brug.

KOM (98) 46

1. Status

Kommissionen sendte den 24. februar 1998 ovennævnte forslag til Rådet.

Forslaget er fremsat med hjemmel i EU-traktatens artikel 95 (tidligere art. 100A) og skal derfor behandles efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 (tidligere art. 189B).

Grundnotat er tidligere oversendt til Folketingets Europaudvalg den 2. november 1998.

Europa-Parlamentet har den 30.-31. marts 1999 afgivet sin udtalelse af forslaget uden ændringsforslag.

Formandskabet har sat punktet på dagsordenen med henblik på fastlæggelse af fælles holdning.

2. Formål og indhold

Forslaget er fremsat af Kommissionen med henvisning til revisionen af det femte miljøhandlingsprogram, hvori det erklæres, at der vil blive lagt særlig vægt på at ud-

vikle et program for støjsænkning, med det formål at mindske støj fra produkter og sikre information til offentligheden. Der henvises samtidig til grønbogen "Fremtidens Støjpolitik" (KOM(96) 540 endelig udgave).

Formålet med forslaget er:

- at undgå opsplitning af det indre marked ved at fastsætte fælles regler for støj fra de af direktivforslaget omhandlede maskiner.
- at forenkle EU-lovgivningen på området ved at opstille rammer for senere nedbringelse af støjniveauet i takt med, at teknologien udvikles, og at udvide anvendelsesområdet for EU-lovgivningen om støj fra maskiner til udendørs brug.
- i to faser at bringe støjen fra maskiner til udendørs brug ned på det niveau, som de bedste på markedet i dag kan klare, for således at beskytte befolkningen mod støj fra disse maskiner. Forslaget indeholder således to sæt støjgrænser for 20 maskintyper gældende henholdsvis 1½ år og 4 år fra datoen for direktivets ikrafttræden.
- at sikre kunder og offentlige myndigheder oplysning om maskinernes støjniveau.
- at indsamle, evaluere og offentliggøre støjdata fra hele EU (opgaven bliver formentlig udlagt til Det Europæiske Miljøagentur).

Det er hensigten, at direktivet skal være starten på en vedvarende proces, hvor kravene til de omfattede maskiner løbende skærpes i takt med den tekniske udvikling, og hvor der med tiden inddrages flere maskiner under direktivets anvendelsesområde.

Direktivforslaget omfatter i alt 57 maskintyper. Der stilles grænseværdier for 20 maskintyper mens de resterende 37 maskintyper omfattes af direktivets øvrige krav, herunder krav om mærkning med deres støjemission (lydeffektniveau). Af de nævnte 20 maskintyper med støjgrænser er de 10 allerede i dag reguleret af i alt 7 direktiver, der er implementeret i Danmark ved 4 bekendtgørelser.

Hydrauliske gravemaskiner, gravemaskiner med tove, dozere og læssere samt gravemaskiner.

Støjgrænserne blev fastsat i 1995 og er ikke ændret i forhold til gældende direktiv. Ifølge Kommissionen er der ikke fremkommet ny teknologi, der kan berettige til lavere grænser. Den gældende frist for lavere støjgrænser er blevet forlænget betydeligt af hensyn til koordineringen med forslaget til direktiv om emission af forurenende luftarter og partikler fra forbrændingsmotorer til montering i mobile ikke-vejsgående maskiner.

Plæneklippere.

Støjgrænserne er ikke ændret i forhold til det gældende direktiv fra 1984, idet Kommissionen vurderer, at det ikke er teknisk muligt indenfor en rimelig omkostningsramme at nedbringe støjen.

Motorkompressorer, tårnkraner, elektriske svejseaggregater, generator aggregater samt håndbetjente betonbrækkere og pikhamre.

Støjgrænserne nedsættes med ca. 1 dB(A) i første fase og yderligere 2 dB(A) i anden fase i forhold til gældende direktiver fra 1984 og 1987. Kommissionen oplyser, at ca.

75-95% af maskinerne på markedet allerede i dag opfylder kravene i første fase, og at 30-70% opfylder kravene i anden fase.

Lossepladskompaktorer, dumpere, gradere, mobilkraner, kranlastbiler med kontravægt, motordrevne spil til godstransport, byggelevatorer med forbrændingsmotorer og motorfræsere.

Disse maskintyper bliver for første gang omfattet af grænseværdier for støj. Den nødvendige teknologi er velkendt for de produkter der ikke allerede opfylder kravene.

Myndighedsopgaver

Iflg. forslaget skal medlemslandene træffe alle nødvendige foranstaltninger for, at maskiner kun markedsføres og tages i brug, hvis de opfylder direktivets krav, og medlemslandene skal gribe ind med nødvendige foranstaltninger, såfremt det viser sig, at der markedsføres eller bruges en maskine, der ikke overholder direktivets støjgrænser. Denne forpligtelse kan medlemslandene opfylde ved at lade et bemyndiget organ (et privat firma) foretage stikprøvekontrol med de maskiner, som markedsføres eller tages i brug.

Europa-Parlamentets udtalelse

Europa-Parlamentet har på plenarmødet den 30.-31. marts 1998 godkendt direktivforslaget sådan som det er forelagt af Kommissionen, og uden ændringsforslag efter proceduren uden afgivelse af betænkning i henhold til forretningsordenens artikel 99.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen finder, at fællesskabslovgivning er nødvendig for at gennemføre ensartede regler i hele Europa for støjniveauet for maskiner til udendørs brug. Forslaget giver dog medlemslandene mulighed for at fastsætte individuelle regler for støjfølsomme områder.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Direktivforslaget ophæver otte eksisterende direktiver: 79/113/EØF, 84/533/EØF, 84/534/EØF, 84/535/EØF, 84/536/EØF, 84/537/EØF, 84/538/EØF og 86/662/EØF.

Implementering af direktivforslaget vil ikke kræve nogen lovændringer. Implementeringen vil dels kræve ændringer af de eksisterende bekendtgørelser, og dels kræve ny bekendtgørelsesregulering af de nytilkomne maskiner som direktivforslaget fastsætter regler for.

Økonomiske konsekvenser

Erhvervslivet

Kommissionen oplyser i forbindelse med direktivforslagets fremsættelse, at det har været vanskeligt at evaluere de omkostninger, erhvervslivet får ved at skulle opfylde direktivets krav, idet erhvervslivet har nægtet at udlevere fuldstændige data til Kommissionen. Generelt fremhæver Kommissionen økonomiske fordele i form af ens

afprøvningsmetoder i hele EU, kun én attest til brug for markedsføringen i hele EU og ens grænseværdier ved omsætning i hele EU.

Kommissionen har foretaget følgende skøn over omkostningerne fordelt på maskintyper:

Hydrauliske gravemaskiner, gravemaskiner med tove, dozere og læssere samt grave-maskiner

Støjgrænserne er ikke ændret i forhold til gældende direktiv og der er i direktivforslaget anført flere muligheder for at udføre overensstemmelsesvurderingen, hvilket i visse tilfælde kan medføre mindre omkostninger end hidtil.

Plæneklippere

Støjgrænserne er ikke ændret i forhold til det gældende direktiv fra 1984, og med flere muligheder for at udføre overensstemmelsesvurderingen, kan omkostningerne i visse tilfælde blive mindre end hidtil.

Motorkompressorer, tårnkraner, elektriske svejseaggregater, generator aggregater samt håndbetjente betonbrækkere og pikhamre

If. en Kommissionsundersøgelse fra 1993 er støjreduktionen teknisk mulig uden økonomiske problemer, når der blev givet tilstrækkelig tid hertil. PNEUROP (europæisk udvalg for fabrikanten af kompressorer, vakuumpumper og trykluftværktøj) har oplyst, at arbejdet med den hidtidige reduktion på ca. 2 dB(A) har kostet 3 % af omsætningen for kompressorer og tryklufthamre.

Lossepladskompaktorer, dumpere, gradere, mobilkraner, kranlastbiler med kontravægt, motordrevne spil til godstransport, byggelevatorer med forbrændingsmotorer og motorfræsere

Kommissionen skønner, at omkostningerne til støjreduktion i første fase bliver på mindre end 2 % af de samlede omkostninger for de produkter der ikke allerede opfylder kravene.

CECE (Europæisk Udvalg for Bygge- og Anlægsmateriel) har ud fra oplysninger fra 2-3 fabrikanten vurderet omkostningerne i henholdsvis første og anden fase således: Gradere 1-2%/ 3-7%, dumpere 1,5-3,5%/6-7% og lossepladskompaktorer 0,2-0,4%/2-4% af de samlede produktionsomkostninger.

Storbritannien har lavet en rapport over den britiske industris forventede omkostninger til opfyldelse af direktivet. Her vurderes omkostningerne i første fase til mindre end 2% af omsætningen og i anden fase til mindre end 3% af omsætningen. De samlede omkostninger over en 8-årig periode vurderes til 380 mio. UKL. Kommissionen anfægter UK-undersøgelsen og vurderer omkostningerne i anden fase til ca. 5 % af produktionsomkostningerne for maskiner, der endnu ikke opfylder kravene.

Forbrugerne

Forslaget vurderes ikke at få økonomiske konsekvenser for private forbrugere.

Offentlige myndigheder

Den primære kontrol i forbindelse med kravene til overensstemmelsesvurdering skal fortsat foretages af det bemyndigede organ (det vil sige et privat firma) for fabrikantens eller importørens regning. Der vil således ikke ske væsentlige ændringer i offentlige myndigheders kontrolopgaver, selv om der inddrages flere maskintyper.

Direktivforslaget vurderes ikke at have amts- eller kommunaløkonomiske konsekvenser.

Beskyttelsesniveau

Forslaget vurderes at have en begrænset positiv effekt på beskyttelsesniveauet i Danmark og i Europa, primært ved, at der bliver fastsat bindende grænseværdier for støjemissionen fra en række maskiner, som i dag ikke er reguleret af en maksimal støjemissionsgrænse. Dernæst ved, at der for nogle maskiners vedkommende fastsættes grænseværdier, der er strammere end de nugældende.

Desuden vil den obligatoriske mærkning på produktet med den maksimale støjemission formentlig påvirke en række købere af maskinerne til at tillægge støjniveauet en mere fremtrædende rolle ved køb af de omhandlede maskiner.

5. Høring

Forslaget er sendt i høring hos et snævert antal høringsparter med svarfrist den 16. november 1998. *Forbrugerrådet* finder direktivforslaget, herunder de i direktivet eksplicit angivne støjgrænser og mærkningen med garantiværdien positiv, og finder at der ved direktivets ikrafttræden bør iværksættes en oplysningskampagne herom. Rådet finder herudover at støjgrænserne bør tages op til revision inden den i direktivet nævnte evaluering efter 6 år. *Dansk Industri og Håndværksrådet* har ikke haft kommentarer. Sagen har endvidere været forelagt EF-specialudvalget for miljøspørgsmål den 31. maj 1999, hvor der ikke fremkom bemærkninger.

Ad punkt 10 - Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om foranstaltninger mod emission af forurenende luftarter og partikler fra forbrændingsmotorer til fremdrift af landbrugs- og skovbrugstraktorer og om ændring af Rådets direktiv 74/150/EØF

KOM(1998) 472

1. Status

Kommissionen oversendte den 4. september 1998 ovennævnte forslag til medlemsstaterne. Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 95 TEF (tidligere artikel 100A) og skal derfor vedtages i Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 TEF (tidligere artikel 189 B).

Grundnotat er fremsendt til Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg den 7. december 1998.

Formandskabet har sat punktet på dagsordenen med henblik på fastlæggelse af fælles holdning.

2. Formål og indhold

Formålet med forslaget er at få fastsat udstødningsnormer for dieselmotorer, som anvendes i landbrugs- og skovbrugstraktorer svarende til de normer, der i 1997 blev vedtaget for mobile ikke-vejpgående maskiner (direktiv 97/68). Beregninger foretaget af Kommissionen viser, at gruppen af "non-road"-køretøjer, hvori indgår traktorer, entreprenørmaskiner, gaffeltrucks m.m., giver et væsentligt bidrag til den samlede luftforurening med kulilte (CO), kulbrinter (HC), kvælstofoxider (NO_x) og partikler.

Den hidtidige lovgivning for traktorer har alene omfattet regler for udslip af sod (direktiv 77/537). Udvidelsen af reglerne til også at omfatte andre forureningskomponenter nødvendiggør en tilføjelse til rammedirektivet for typegodkendelse af traktorer (direktiv 74/150).

Ligesom i direktiv 97/68 foreslås udstødningsnormerne - differentieret efter motorstørrelse - indført i to trin. Som i direktiv 97/68 foreslås, at man i trin 1 accepterer motorer godkendt i henhold til direktiv 88/77 (lastbilsmotorer) og ECE-regulativ 96 (landbrugs- og skovbrugstraktorer).

Udstødningsnormer for CO, HC, NO_x og partikler for forskellige motorstørrelser:

Enhed: g/kWh	CO		HC		NO _x		Partikler	
	Trin 1	Trin 2	Trin 1	Trin 2	Trin 1	Trin 2	Trin 1	Trin 2
130-560	5,0	3,5	1,3	1,0	9,2	6,0	0,54	0,2
75-130	5,0	5,0	1,3	1,0	9,2	6,0	0,70	0,3
37-75	6,5	5,0	1,3	1,3	9,2	7,0	0,85	0,4
18-37	-	5,5	-	1,5	-	8,0	-	0,8

Kommissionen foreslår, at direktivet træder i kraft 1. oktober 2001 for så vidt angår typegodkendelse og 1. oktober 2003 for så vidt angår ibrugtagning, og at man herefter følger tidsterminerne i direktiv 97/68. I praksis betyder dette, at trin 1 kun vil være i kraft i meget kort tid, eller slet ikke når at træde i kraft, og at trin 2 for hovedparten af de omfattede traktorer indføres senere end for de mobile ikke-vejpgående maskiner omfattet af direktiv 97/68.

Ikrafttrædelsestidspunkt for typegodkendelse og ibrugtagning for forskellige motorstørrelser:

Effekt (kW)	Trin 1		Trin 2	
	Typegodkendelse	Ibrugtagning	Typegodkendelse	Ibrugtagning
130-560	-	-	1. okt. 2001	1. okt. 2003
75-130	1. okt. 2001	-	31. dec. 2001	1. okt. 2003
37-75	1. okt. 2001	1. okt. 2003	31. dec. 2002	31. dec. 2003
18-37	-	-	1. okt. 2001	1. okt. 2003

Det indgår i forslaget, at Europa-Parlamentet og Rådet inden udgangen af 2006 træffer beslutning om en yderligere skærpelse af udstødningsnormerne (trin 3) på grundlag af et forslag, som Kommissionen skal fremlægge inden udgangen af 2004.

Forslaget indeholder mulighed for gennem skatteincitamer at fremme markedsføring af traktorer, som tidligere end påkrævet opfylder de foreslåede normer.

Europaparlamentet

Europaparlamentet har udtalt sig i begyndelsen af maj. Der kom meget få ændringsforslag.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen mener, at det ikke vil være muligt for medlemsstaterne at sikre nogle effektive tiltag på dette område ved at handle som enkeltstater.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget medfører ikke lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark. Hovedparten af de traktorer, der i dag sælges i Danmark, godkendes i henhold til bestemmelser i bekendtgørelse om detailforskrifter for køretøjer, som udarbejdes af Færdselsstyrelsen med hjemmel i færdselsloven. En mindre del af de solgte traktorer (omkring 20%), som alene anvendes uden for offentlig vej, er ikke omfattet af disse bestemmelser. Der kan for disse køretøjer blive tale om at anvende miljøloven som hjemmel. Detaljerne vil blive fastlagt i samarbejde mellem Færdselsstyrelsen og Miljøstyrelsen.

Økonomiske konsekvenser

Kommissionen har for de mobile ikke-vejgående maskiner skønnet, at indførelsen af de nye normer vil medføre stigninger i salgsprisen på 1-3% i trin 1 og 3-8% i trin 2. Da der er tale om samme motortyper, skønnes disse prisstigninger også at gælde for traktorer. Der sælges i størrelsesorden 3.000 traktorer pr. år i Danmark. Regnes med prisstigninger i størrelsesorden 5-10.000 kr. for at opfylde normer svarende til trin 2 kan de samlede årlige merudgifter på landsplan forventes at ligge på 15-30 mio. kr.

Direktivforslaget vurderes ikke at have direkte amts- eller kommunaløkonomiske konsekvenser. Forslaget kan have afledte amts- eller kommunaløkonomiske konsekvenser i forbindelse med amter og kommuners inkøb af pågældende traktorer. Der foreligger imidlertid ikke tal for, hvor stor en andel af traktorsalget, der kan henføres til amter og kommuner.

Konsekvenser for beskyttelsesniveauet

Der findes i dag ikke udstødningsnormer for traktorer. Forslaget forventes derfor at påvirke beskyttelsesniveauet i positiv retning.

5. Høring

Forslaget har været til høring hos relevante parter. Der er kun modtaget få svar. *Det Økologiske Råd* finder det positivt, at medlemslandene har mulighed for at bruge af-

giftsbegunstigelser, samt at tilpasning af emissionsforskrifterne ikke er overladt til Kommissionen. *Københavns Kommune* er positiv, men foreslår det præciseret, hvem der har ansvaret for typegodkendelsen af de nye landbrugs- og skovbrugstraktorer. *Landbrugsmaskin-Importørernes Brancheforening* og *Dansk Maskinhandlerforening* har ingen bemærkninger til forslaget under forudsætning af, at de i forslaget anførte gennemførelsesterminer følges. Sagen har været forelagt EF-specialudvalget for miljøspørgsmål den 31. maj 1999, hvor der ikke fremkom bemærkninger.

Ad punkt 11. Forslag til rådskonklusioner vedrørende den videre udvikling af EU's kemikaliepolitik

SEC (98) 1986

1. Status

Der skal vedtages Rådskonklusioner under dette punkt.

2. Formål og indhold

Formandsskabets intentioner med det foreliggende udkast til konklusioner er at følge op på Rådskonklusioner vedtaget på rådsmødet (miljø) den 12. december 1998, samt på de drøftelser, der efterfølgende har været på det uformelle rådsmøde i Weimar den 7.-9. maj 1999. Desuden er det hensigten at fastlægge nogle sigtepunkter i det mere langsigtede arbejde med EU's kemikalielovgivning.

Konklusionerne fra Rådsmødet (miljø) den 21. december 1998 var en reaktion på Kommissionens meddelelse om status for EU's kemikalielovgivning, hvori der indgik en vurdering af nøgledirektiverne på området.

I nærværende udkast til Rådskonklusioner fastslås det, at den nuværende fremgangsmåde i forbindelse med risikovurderingen af kemikalier ikke har vist sig anvendelig til løsning af problemerne med de eksisterende kemikalier, samt at vores viden om kemikaliernes farlighed er meget utilstrækkelig.

Kommissionens intention om at udvikle en ny kemikaliestrategi hilses derfor velkommen, og Kommissionen opfordres i den forbindelse til at overveje en række foranstaltninger - herunder at præcisere industriens ansvar samt at udvikle mere fleksible fremgangsmåder i forbindelse med risikovurderingen af kemikalier.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen har ikke redegjort herfor.

4. Konsekvenser

Rådskonklusionerne har ingen økonomiske konsekvenser for Danmark. Forslaget vil ikke kræve lovændringer i Danmark og påvirker ikke beskyttelsesniveauet i Danmark.

5. Høring

Rådets forslag til konklusioner har ikke været sendt i høring. Sagen har endvidere været forelagt EF-specialudvalget for miljøspørgsmål den 31. maj 1999, hvor *Greenpeace* gerne så Esbjerg-deklarationens generationsmålsætning gøres til en del af målsætningen for arbejdet.

Ad punkt 12 - Fællesskabets strategi for det videre arbejde med at afslutte forhandlingerne om en biosafetyprotokol

Der er ikke modtaget papirer under dette punkt.

Ad punkt 13 - Det intersessionelle møde i biodiversitetskonventionen den 28. - 30. juni 1999 i Montreal

1. Status

På den 4. partskonference under Konventionen om biologisk mangfoldighed blev det besluttet at afholde et intersessionelt møde mellem konventionens parter med det sigte at forberede den 5. partskonferences drøftelser vedr. konventionens arbejdsform og adgang til genetiske ressourcer og fordeling af det udbytte, der knytter sig til de genetiske ressourcer (access and benefit-sharing).

Som led i forberedelsen til det intersessionelle møde har det tyske formandsskab fremlagt forslag til Rådskonklusioner om ovennævnte områder.

2. Formål og indhold

1. Konventionens arbejdsform

Formandsskabet foreslår, at Fællesskabet arbejder for en række konkrete forslag med det sigte at forbedre konventionens arbejdsform og gennemslagskraft, idet man særligt lægger vægt på at gøre arbejdet under konventionen gennemsigtigt. Forslagene hviler på det hovedsynspunkt, at partskonferencen på nuværende tidspunkt bør satse på at forbedre de eksisterende strukturer snarere end at introducere et nyt hjælpeorgan, som foreslået af ulandene under sidste partskonference. Formandsskabet foreslår, at Rådet udtaler sig i overensstemmelse med dette hovedsynspunkt.

2. og 2.1. Adgang til genetiske ressourcer og fordeling af det udbytte, der knytter sig til de genetiske ressourcer. (Access and benefit sharing)

Formålet med Konventionen om biologisk mangfoldighed er udover beskyttelse og bæredygtig udnyttelse af biologisk mangfoldighed, ligelig og retfærdig fordeling af udbyttet af biologisk mangfoldighed herunder det kommercielle udbytte. Den mest relevante bestemmelse herom er artikel 15, der slår fast, at der skal indhentes tilladelse til at indsamle og udføre genetiske ressourcer til f.eks. bioteknologi hos oprindelseslandet, der kan betinge tilladelsen af, at det får andel i både det kommercielle og det videnskabelige udbytte.

Princippet om udbyttedeling er det mest nyskabende element i Konventionen om biologisk mangfoldighed og derfor også et af de mest omdiskuterede. Den sidste parts-konference under Konventionen om biologisk mangfoldighed besluttede, at der skulle nedsættes et ekspertpanel om emnet til at rapportere til den kommende partskonference i maj år 2000. Panelet skal være regionalt afbalanceret og bestå af repræsentanter fra såvel den private som den offentlige sektor og fra oprindelige folk og lokale samfund. Ekspertpanelet, der skal mødes i slutningen af året, er endnu ikke udpeget. Danmark har nomineret virksomheden NOVO/Nordisk A/S, der på mange måder har udført et pionerarbejde i praktisk udmøntning af artikel 15.

Rådskonklusionerne lægger op til at overveje, om panelets kommissorium skal være mere fokuseret end det forholdsvis brede kommissorium, som partskonferencen har lagt op til. Der lægges endvidere op til, at panelet skal sammensættes, så det kommer til at repræsentere alle relevante interesser og ekspertiser, og at repræsentation af oprindelige folk og lokale samfund skal have særlig vægt.

Plantegenetiske ressourcer til fødevarer og landbrug er omfattet af en international overenskomst i FAO-regi fra 1983. Overenskomsten er for tiden under revision med henblik på at bringe den i overensstemmelse med artikel 15 i Konventionen om biologisk mangfoldighed. Den reviderede overenskomst forventes at få juridisk bindende status. Formandskabet foreslår, at Rådet skal notere sig de fremskridt, der er sket i forhandlingerne herom og støtte, at forhandlingerne færdiggøres snarest. Formandskabet foreslår endvidere, at anbefalinger og diskussioner om substansen af Overenskomsten skal undgås på det intersessionelle møde.

2.2. Ex-situ samlinger¹³ fra før konventionens ikrafttræden

Ex-situ samlinger fra før Konventionen om biologisk mangfoldigheds ikrafttræden er ikke omfattet af konventionen.

Formandsskabet foreslår, at Rådet kraftigt støtter det arbejde, som institutioner med ex-situ samlinger udfører for at implementere konventionen om biologisk mangfoldighed, herunder deres rolle i forbindelse med ex-situ bevaring og folkeoplysning. Formålet med det intersessionelle møde skal primært være at udforme anbefalinger til 5. partskonference vedrørende det fremtidige arbejde med særlig vægt på samarbejdet mellem konventionen og andre internationale fora.

2.3. Forholdet mellem intellektuelle ejendomsrettigheder og de relevante bestemmelser i TRIPS-aftalen og Konventionen om biologisk mangfoldighed

En række bestemmelser i konventionen har direkte eller indirekte sammenhæng med TRIPS (Trade Related Intellectual Property Rights)-aftalen under WTO, der fastlægger en række minimumsstandarder for beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder. Det gælder i første række TRIPS-aftalens:

¹³ F.eks. zoologiske og botaniske haver og genbanker.

Artikel 8 (j), der fastslår, at parterne skal respektere, beskytte og bevare viden, ny-skabelser og praksis, der findes hos oprindelige folk og lokale samfund med en traditionel levevis, som har betydning for beskyttelse og bæredygtig udnyttelse af biologisk mangfoldighed. Parterne skal fremme anvendelse af viden m.v. med indehavernes godkendelse og deltagelse og anspore til en retfærdig fordeling af udbyttet ved udnyttelse af denne viden.

Artikel 15.4 og 5. Adgang til genetiske ressourcer forudsætter forudgående tilladelse fra oprindelseslandet. Adgang skal herefter ske på gensidigt vedtagne vilkår.

Art 15.7. Parterne skal træffe foranstaltninger, der sikrer, at resultaterne af forskning og udvikling samt kommercielt udbytte fra genetiske ressourcer fordeles rimeligt og retfærdigt med det land, der tilvejebringer de pågældende ressourcer.

Artikel 16.2. Adgang til og overførsel af teknologi skal ske på rimelige og favorable vilkår, men under anerkendelse af intellektuel ejendomsret.

Artikel 16.5. Parterne skal samarbejde om at sikre, at intellektuelle ejendomsrettigheder udøves til fordel for og ikke i strid med konventionens formål.

TRIPS-aftalens artikel 27.1 pålægger parterne at patentere alle former for opfindelser, herunder såvel produkter som processer, inden for alle former for teknologi. Artikel 27.3(b) tillader dem dog at undtage planter og dyr fra patentering, men ikke mikroorganismer. Bestemmelsen fastslår i øvrigt, at nye plantesorter skal beskyttes gennem enten patenter eller et effektivt *sui generis*-system¹⁴ eller gennem en kombination heraf. Artikel 27.3(b) er for tiden genstand for evaluering i WTO.

Diskussionen om forholdet mellem Konventionen om biologisk mangfoldighed og TRIPS foregår i høj grad på ulandenes initiativ. Ulandene har på grund af deres rigdom af biologisk mangfoldighed store forventninger til konventionens bestemmelser om tilbageførsel af udbyttet ved anvendelse af genetiske ressourcer. De frygter imidlertid, at adgangen til at tage patenter på levende organismer, der er blevet udbredt i takt med udviklingen af gensplejsningsteknologien, og som nu er slået fast i TRIPS-aftalen, vil kunne underminere det, de har opnået med konventionen. De henviser bl.a. til, at TRIPS-aftalen ikke har gjort det til en betingelse for at opnå patent på en opfindelse, at biologisk materiale, der er anvendt til den pågældende opfindelse, er erhvervet med oprindelseslandets tilladelse i overensstemmelse med konventionens bestemmelser. Frygten vil blive yderligere forstærket, hvis valgfriheden i TRIPS-aftalens art 27.3(b) med hensyn til at patentere dyr, planter og plantesorter vil blive indskrænket. I det mindste USA har ytret ønske herom.

Oprindelige folk og lokale samfund udgør et særligt kapitel i forholdet mellem konventionen og TRIPS-aftalen. De har gennem generationer udviklet et indgående kendskab til særlige egenskaber hos specielt planter, men har i stigende omfang været udsat for, at denne viden er blevet udnyttet af vestlige industriinteresser og paten-

¹⁴ "Af sin egen slags".

teret som opfindelser uden, at de selv har fået del i udbyttet. Ejendomsret til deres viden har typisk ligget disse folk fjernt, og de har ikke holdt sig tilbage med at dele deres viden med andre. Udviklingen har imidlertid bevirket, at de nu i mange tilfælde gør krav på en egentlig juridisk beskyttelse af deres viden, metoder, praksis m.v. og ønsker en sådan beskyttelse anerkendt som et *sui generis*-system.

Den seneste partskonference under Konventionen om biologisk mangfoldighed i 1998 understregede behovet for at sikre konsistens mellem konventionen og TRIPS-aftalen med henblik på, at de to aftaler kommer til at støtte hinanden gensidigt. Partskonferencen etablerede endvidere en særlig intersessionel gruppe til opfølgning af artikel 8(j) om beskyttelse af oprindelige folk og lokale samfunds viden m.v., der skal mødes i januar år 2000. Intellektuelle ejendomsrettigheder er også omfattet af mandatet for det tidligere omtalte ekspertpanel om adgang til genetiske ressourcer og fordeling af udbyttet.

Forslaget til Rådskonklusioner anerkender sammenhængen mellem konventionen og TRIPS, og at de to aftaler gensidigt bør understøtte hinanden. Initiativer, der er igangsat om disse problemstillinger i henholdsvis FN's organisation om intellektuelle ejendomsrettigheder (WIPO) og i WTO's kommission om handel og miljø hilses velkommen, og det intersessionelle møde anbefales at rapportere til den næste partskonference, om hvordan dette arbejde kan følges, og hvordan konventionens organer kan bidrage konstruktivt til arbejdet.

Forslaget inviterer endelig WTO til at anerkende de relevante bestemmelser i konventionen og rette særlig opmærksomhed mod beskyttelse af oprindelige folks og lokale samfunds viden m.v.

3. Nærhedsprincippet mv.

Forslaget har ingen konsekvenser i forhold til nærhedsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Forslaget har ingen lovgivningsmæssige, økonomiske eller administrative konsekvenser, ligesom det ikke påvirker beskyttelsesniveauet i Danmark.

5. Høring

Sagen har været forelagt EF-specialudvalget for miljøspørgsmål den 31. maj 1999, hvor der ikke fremkom bemærkninger.

Ad punkt 14 - Meddelelse fra Kommissionen til Europa Parlamentet og Rådet om det indre marked og miljøet.

Dette punkt følger.

Ad punkt 15 - Forslag til Rådets beslutning vedrørende tilladelse til markedsføring af genetisk modificerede organismer

Dette punkt følger.

Ad punkt 16 - Rådets konklusioner om kommissions forhandlinger med bil-fabrikanter som ikke er medlemmer af ACEA

1. Status

Rådet vedtog den 11. marts 1999, at Kommissionen skulle give en status for forhandlingerne med den koreanske bilindustri (KAMA), og den japanske bilindustri (JAMA) på Rådsmødet i juni 1999.

Der skal vedtages Rådskonklusioner på dette punkt.

2. Formål og indhold

Rådet noterer sig Kommissionens rapport om fremskridtene i forhandlingerne med JAMA og KAMA om en aftale om CO₂-emissionerne fra personbiler svarende til aftalen med ACEA (den europæiske bilindustri).

Rådet beder Kommissionen færdiggøre aftalen med JAMA snarest, og tilskynder Kommissionen til at afslutte forhandlingerne med KAMA snarest muligt og senest med udgangen af juli.

Endelig inviterer Rådet Kommissionen til at præsentere resultaterne af forhandlingerne på mødet i oktober eventuelt med forslag til nødvendige retslige skridt.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen har ikke redegjort herfor.

4. Konsekvenser for Danmark

Forslaget til Rådskonklusioner har ingen økonomiske eller lovgivningsmæssige konsekvenser. Såfremt aftalen med KAMA og JAMA falder på plads påvirker det det danske beskyttelsesniveau positivt.

5. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

Ad punkt 17 - Forslag til Rådets fælles holdning med henblik på vedtagelsen af Europa-Parlamentets og Rådets beslutning om et flerårigt program for fremme af vedvarende energi (1998 - 2002) - ALTENER-programmet.

Dette punkt følger.

Ad punkt 18 - Forslag til Rådets fælles holdning med henblik på vedtagelsen af Europa-Parlamentets og Rådets beslutning om et flerårigt program for fremme af energieffektivitet (1998 - 2002) - SAVE-programmet.

Dette punkt følger.

